

מהדורת 'קדן טללי ברכה'

שנה ט' (תשפ"ה)

אוצר פניני גאוני הדורות והחסידות

◆ שמיני ◆

מאמרים נבחרים משכיות חמדה, שווים לכל נפש
מכוונים ומדוממים ככתבם וכלשונם מתוך הספרים הקדושים

זהר הקדוש המבואר

הכתר והכבוד

בהוצאת ישיבת "אביד יעקב"
מוסדות "אור מאיר ושמחה" נהריה
ע"ש כ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצידא זיע"א

יד | שתיית יין המועילה
לעבודת ה'
מילתא חדת'א - בריא ראו'ד

יב | קביעת הרב בכשרות העוף
ניצוץ אורה חסיד לפרשת שבוע
ספיר ויהלום

ה | הוראת המהרש"ל לשל"ה הק'
לפני נישואיו
אוצר פניני החסידות

העלונים: אביד יעקב • מילתא חדתא • ספיר ויהלום • ובחרת בחיים • המגיד ממעזיטש • מכתלי בית הדין • מגדנות

מכון אור לישיבים

ירושלים - נהריה

בית אהרן | הקנה לחג הפסח על ידי ענין הקרבנות . . . . . א
תורת אמת | בחג הפסח מתחילין כל נפשות ישראל להתקרב להשם יתברך
 וקריאת פרשת צו מסייעת לכך . . . . . א
שפע חיים | אליהו הנביא מקריב קרבן פסח בכל שנה | מעשה נורא מהרב
 הקדוש מצאנו זיע"א . . . . . א
בית אברהם | ההבדל בין חמץ למצה הוא סגירת הפתח על ידי תחבולות
 היצר . . . . . ב
תורי זהב | התבודדות עם הבורא יתברך אפילו בעומדו בתוך אלף אנשים . . . ב
לקוטי שיחות | אש והתלהבות תמידית צריכה להיות יוקדת בלב האדם . . . ב
תפארת שלמה | אכילת מצה דומה לאכילת קדשים ומטהרת ומקדשת פנימיות
 האדם . . . . . ג
פתוחי חותם | מכל מצוה נברא מלאך טוב ומכל עברה מלאך רע . . . . . ג
קדשת לוי | 'שבת הגדול' - על שם שפאשר קשרו ישראל את אלהי מצרים לא
 התיירו, ובחניה זו היא רק במוחזין דגדלות . . . . . ג
באר יעקב | 'שבת הגדול' - לפי שהיא המכינה ליום טוב הגדול והקדוש . . . ד
ביתו נאווה קדש | הנה 'היום' בא בווער פתנור - כשחל ערב פסח בשבת יום
 השבת קדש עצמו בווער פתנור ומבער החמץ וכל ההתנגדות לקדשה . . . . . ד
מנחם ציון | ערב פסח שחל בשבת מסגל לגאלה | אליהו הנביא יכול לבוא לבשר
 הגאלה אף בערב החג כיון שאין טרודין בהכנת צרכי יום טוב . . . . . ד
אמרי נעם | ערב פסח שחל בשבת זמן מסגל לישועה | בשנת הקמת המשכן
 ובשנת בניסת ישראל לארץ חל ערב פסח בשבת . . . . . ד
דרשות חתם סופר | ערב פסח שחל בשבת הוא זמן הראוי לגאלה וחיבוב כיום
 שנבראו בו שמים וארץ והעולם . . . . . ד
עטרת ישועה | אלמלא שמרו ישראל 'שתי שבתות' מיד היו נגאלין - פסח החל
 סמוך לשבת . . . . . ה
לב שמחה | לקראת שבת 'לכו ונלכה' - הקנה בכפלים לשבת ולפסח הנקרא
 שבת . . . . . ה
שם משמואל | פתיחת היכל האהבה מביא אהדות ואהבה בין ישראל . . . ה
של"ה הקדוש | יש לכוון שהחמץ הוא היצר הרע . . . . . ה
שפת אמת לקוטים | בטול חמץ - בטול המחשבות הזרות . . . . . ה

ישועות משה | אין בעור חמץ אלא שרפה - התלהבות ויקוד אש . . . . . ה
של"ה הקדוש | בערב פסח יש להיות שרוי בעבודת הבורא ביראה ואהבה . ה
עטרת ישועה | שבת זו מסגלת להמשכת שפע . . . . . ה
פרי צדיק | הצפייה בדורותינו להקרבת הפסח משיערה כבעת הקרבנו . . . ה
דמשק אליעזר | 'ומקלכם בידכם' רמז למדת הבטחון . . . . . ו
שפתי צדיק | השתוקקות וכמיהה למצות מצה מתוך תשובה מעמק הלב . . . ו
אמרי חיים | נטפי געגועים וכמיהה למצות החג וקדשת ליל הסדר . . . . . ו
קדשת לוי | בגלות שאין לנו קרבנות על ידי דבור תורה ותפלה נראוי נקרא
 כמקריב קרבן . . . . . ו
זרע קדש | 'אין מפטירין אחר הפסח' - אין לפתח הפה סח אלא בתורה
 ותפלה . . . . . ו
אור המאיר | 'צלי' מלשון 'צלוקתא' . . . . . ו
דברי שלום | 'חץ מגיד' - לעשות חציצה בדבור ובקרט בתפלה . . . . . ו
ויחי יוסף | 'הלל נרצה' - על ידי הזהירות משיחה בטלה בעת התפלה עולה
 לרצון . . . . . ו
סדר הזמנים | תפלתם של האנשים הפשוטים היא כסימן בעלמא על הפגנות
 הנשגבות הגנוזות בה ומכל מקום פועלים על ידה . . . . . ו
חוט של חסד | התקרבות העולה מעצמה למזבח . . . . . ז
דברי שאול | שרפת הקרבן על ידי אש של מטה . . . . . ז
אלהיו זוטא | ההבדל בין מקדש ראשון למקדש שני . . . . . ז
ערוגות הבשם | שמירת המלאכים ממשוהו חמץ . . . . . ז
ויאמר שאול | כהן המכפר פאלו עשה את בעל הקרבן . . . . . ז
חמש הגבורים | הקדשת זבח השלמים קדם הבאתו לבית המקדש . . . . . ז
שיירי מנחם | התורה מונעת את האדם מהחטא . . . . . ז
וידבר משה | אכילת קרבנות המלואים בדרך נס . . . . . ח
עיני העדה | קדשת השבת גדולה מחג הפסח . . . . . ח
לחמי תודה | פסקה מפת חשף בשבת הגדול כדי שלא יכשלו ישראל באסור
 מקצה . . . . . ח
יעלת חן | ענג ישראל במצרים בשבת הגדול מפאת בטחונם בה' . . . . . ט
מחשבות משה | אריכות שבת הגדול במצרים יותר משאר שבתות שבמדבר

בס"ד

קו 'מחוברים'

שע"י ממלכת התורה עוז והדר

02-803-9999

לשאלות הלכתיות בבית ההוראה הקש 8

מחוברים

הניוז היומי מבית עוז והדר - אור לישרים

מתחילים את היום!

להצטרפות: newsletter.mechubarim@gmail.com

ישירות למייל האישי

נושאים בפרשת שמיני

התלהבות וכלות הנפש

ישועות משה

רבי משה יהושע מוויז'ניץ זיע"א
הקדוש ברוך הוא וקדשת השבת צריכים
לבער בקרב האדם

אבי הקדוש זי"ע מפרש הכתוב וְאַחִיכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִכְבוּ אֶת הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר שָׂרַף ה' (י"ח), כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִכְבוּ – צריך לבקש ולהתחנן להקדוש ברוך הוא, אֶת הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר שָׂרַף ה' – אז די הייליגער באשעפער זאל ברענען אין זיינע ביינער! אזוי דארף זיין, די אייבישטער זאל ברענען ביי איהם, די שבת קדש זאל ברענען אין איהם [שהקדוש ברוך הוא יבער בעצמות האדם, כך צריך להיות, שהקדוש ברוך הוא יבער בקרב], שהשבת קדש תבער בקרב]:

דעת משה

רבי משה אליקים בריעה מקוויז'ניץ זיע"א
אזהרה לצדיקים שלא תפרד נשמתם
מרב תשוקה ודבקות

בבאבם אל אהל מועד ולא תמתו (י"ט).
נראה לי, דהנה איתא (חגיגה י"ד):
בארבעה שנכנסו לפרדס, אחד הציץ ונפגע,
לגדל תשוקתו ודבקותו בשרש העליון
נשאר שם דבוק, לבד מרבי עקיבא הנכנס
בשלום ויצא בשלום.

מעשה במגיד מקוויז'ניץ זיע"א שנתעלה
בתפלה

ובנדאי יש פעת גם כן קדושי עליון
אשר בתוך התפלה יוכלו
להתבטל ממציאות מחמת גדל התשוקה.
וכאשר ארע לאדוני אבי מורי ורבי זכר
צדיק לברכה לחיי העולם הבא, באמצע
התפלה – לגדל התשוקה והדבקות נתעלה
בתוך התפלה עד שקראוהו בשמו ונתעורר.

הרמז בלשון הפסוק

ולכן הזהירה התורה אותנו בבאבם אל
אהל מועד - כשתבואו אל הקדשה,
אזי ולא תמתו - תראו שלא תמתו ותשארו
שם בדבקותיכם, כי חסת עולם - הגם
שתרצו לעשות חק ולחקק בעולם העליון,
לדתיכם - הדורות צריכים לכם כי חביבים
אתם להשיגם בצרכי הדורות לתן לישראל
כל טוב:

שפתי קדשים

רבי צבי הירש מנדבורנא זיע"א
הרמ"ע מפאנו זיע"א נפטר מחמת
דבקות

הרב הצדיק דקהלת בוטשאטש זי"ע
אמר, ששמע שהרב הגאון וכו'
מורנו הרב מנחם עזריה בעל עשרה מאמרות
זלה"ה, היתה פטירתו על ידי נשיקה,
שהיה לו זמן התבודדות לעורר אהבה
לבורא כל עולמים ותברך, ואמר להשמש
שזמן מגבל זמתי ואחר כך תכף יבוא
אליו וימשכו עד פסק מדבקותו. כן היה
בכל יום.

והיה היום, ותהי שרפה בעיר, ומתוך
הבהלה שכח משמשו לבא בזמנו,
ובא במעט זמן אחר כן, וימצאהו מת
ויצאה נשמתו בנשיקה וכו'.

ואמר, שכן אצל צדיקים, הוא בנקל
לבוא לאהבה גדולה עד שתצא
נשמתו מגדל אהבה, אף ברית כרותה
ומפרש שאין לעשות כך. אמר שחייב
לעורר האהבה, 'השבעתי אתכם וכו' אם
תעירו את האהבה כו' (שיר השירים ב' ז),
אבל צריך להיות רצוא ושוב, אם כן לכך
שוב לאחריך:

בגורי אביב

רבי יעקב אריה מנדוזימן זיע"א
על האדם לאהב התורה בכל לבו עד
שיהיה כשכור מאהבת השם ותברך
ואהבת התורה

מדרש (ויקרא רבה י"ב א) זין ושכר אל תשת,
מזה שנוצטוה אחר כך זין ושכר
אל תשת מוכח שהחטא היה מחמת ששתינו
זין נכנסו למקדש.

יש לפרש, משום דאם שותה אדם זין
משפיר ומרקד ונותן בו שמחה
גדולה ופותח בו פח אהבה בלב, ומה
שרואין בגשמיות הוא רמז על הפנימיות,
מחמת דזין בו ניצוצות גדולות מעולמות
התענוג והוא רמז לתורה, ולכך זין גימטריא
שבעים פנים לתורה.

והוא רמז לתורה – שצריך אדם לשפר
עצמו בתורה באהבת השם ותברך
ובאהבת התורה כמו שנגמר (משלי ה' ט)
'באהבתו תשיג תמיד', וצריך לשפר באהבת
תורה עד שיהא נראה כמשפגע.

וצדיק השותה זין פותח בו פחות אהבה

ונכנס לתוך עולמות התענוגים מקומות
שיין נגע שם להתענג בה' להתדבק בה'
באהבה גדולה, שהנצוצות הם ממדת סוד,
הוא התקשרות בה' בשבע מדות.

ועל כן נכנסו נדב ואביהוא גם כן שתינו
זין על דעת זה שנוכנסו להקריב
קטרת באהבה גדולה, יש לומר מחמת
קטרת הוא לשון קשר, והם גם כן בזה
התקשרו ומיחדו עולמות בהשם ותברך,
ועל כן אפשר כונתו להתקשר באהבה
גדולה בהשם ותברך.

בשעת העבודה והקרבו צריך יראה
ובושה יותר מאהבה

והחטא היה, שהיה צריך להיות מורא
מקדש עליהם ולעשות יותר
ביראה, יראה היא התרחקות ולא בהתקרבות,
שזה התקרבות הוא בתורה כמו שנגמר
(תהלים י"ט ט) 'פקודי ה' ישירים משמחי לב',
ואז הולך באהבה תרה ובשמחה רבה
ובהתקרבות, אבל הקרבת קרבן צריך להיות
יראה ובושה יותר מן התקרבות אהבה:

לקוטי שיחות

רבי מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א

כיצד יתכן בנדב ואביהוא דבר בלתי
רצוי - שנוכנסו שתינו זין למקדש

ידועה התמיה: מפרש בכתוב שמשה
אמר לאהרן 'הוא אשר דבר ה'
לאמר בקרבי אקדש' (י"א), ובפרוש רש"י
'עכשו רואה אני שהם גדולים ממני ומקדש'
– וכיצד יתכן שיהיה אצלם דבר בלתי
רצוי ובפרט עד כדי כך שנוכנסו למקדש
'שתינו זין'?

נדב ואביהוא מתו מחמת תשוקה וכלות
הנפש

ומבאר בזה, על פי מה שכתב באור
החיים הקדוש (ריש פרשת אחרי),
שנדב ואביהוא מתו מפני גדל תשוקתם
להתקרב להקדוש ברוך הוא, שלא נמנעו
מקרב לדבקות נעימות ערבות ידידות
חביבות נשיקות מתיקות עד פלות נפשותם
מהם. ובלשון הכתוב 'בקרבתם לפני ה'
ונמתו' (ט"א), הינו, שסבת מיתתם היא
'קרבתם לפני ה'.

שתינו זין נכנסו למקדש - כלות הנפש
מחמת גלוי סודות ופנימיות התורה

וזהו גם הפרוש דשתינו זין נכנסו
למקדש: הפונה בזין היא לסודות
ופנימיות התורה, כמאמר (עירובין ס"ה) 'נכנסו

בפסול) דהיגו המחשבות זרות והבלבולים עיני שם.

על ידי שמקדש עצמו זוכה להסרת המסך המבדיל

אמנם אמרו חז"ל (יומא ט.) המקדש עצמו מעט מלמטה מקדשין אותו הרבה מלמעלה, עד כאן. והקדוש ברוך הוא מסיר ממנו מסכים המבדילים עד שזוכה להרגיש אלקותו ותברך באמת.

הרמז בלשון הפסוק

וזהו כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים, דהיגו שהקדוש ברוך הוא מעלה ומוציא את האדם מן המצר ים, מכחות הקלפות והסטרטא אחרא, להיות לכם לאלהים, עד שזוכה להרגיש אלקותו יתברך בנ"ל.

ומסים הכתוב והייתם קדשים, שכל זה הוא רק אם האדם מקדש את עצמו מלמטה, וכמו שפרש רש"י (לעיל על פסוק והתקדשתי והייתם קדשים) 'קדשו את עצמכם למטה לפי שאני אקדש אתכם למעלה ולעולם הבא', עד כאן לשונו.

ומעט מלמטה שהזכירו חז"ל, הפונה היא, אפלו כשמשיר קצת ממאכלו כשעודנו רעב כדי לקדש עצמו לפני ה', או שמפסיק באמצע אכילתו על איזה רגעים לדבר או בדברי תורה כדי לשבר תאוותו לכבוד השם יתברך.

וכן כשפסיק באמצע דברים בטלים, או בענין שמירת עינים - שעוצם עיניו מראות ברע וכדומה, כל זה בכלל 'המקדש עצמו מעט מלמטה' וכמוכא בספרים הקדושים, ועל ידי זה זוכה ש'מקדשין אותו הרבה מלמעלה'.

וגמר אמר כי קדוש אני היגו מפני שהקדוש ברוך הוא קדוש, ונשמתו של כל אדם מישראל היא חלק אלוה ממעל, לכן תוכלו גם אתם לקדש עצמכם לפני ה' :

הוא מבדחי טובא, ומתוך כך אומרים דברי תורה על השלחן הרבה מאד וכפלים לתושיה וכו'.

דמתוך שמחה מגלה הקכם רזי התורה וכו', כי ברבות השמחה יתחזק הכח השכלי שיש בנפש ואז הוא יותר מוכן לגלות תעלומות חכמה וכו' נכנס יין יצא סוד וכו' שעל ידי משתה היין יצאו דברי תורה הנקראת סוד כו'.

וכן היה אצל נדב ואביהוא, שהיו 'קדושים' ביותר ובייחוד - 'בקרבי אקדש' פנ"ל, שעל ידי 'ששתו וכו' הרבה יותר מדאי נגלו אצלם רזי תורה עד שהגיעו לכלות הנפש (חלק לא עמ' 179-180):

דברי אמונה

רבי אברהם יצחק מתולדות אהרן זיע"א

מו הראוי היה שכל אדם מישראל יתלהב להשם יתברך באהבה עזה ובהשתוקקות גדולה מכל נשמתו הקדושה

כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים והייתם קדשים כי קדוש אני (יא מה).

אפשר לפרש, דהנה מן הראוי היה שכל אדם מישראל מכח נשמתו הקדושה שהיא חלק אלוה ממעל יתלהב להשם יתברך באהבה עזה ובהשתוקקות גדול - וירגיש בחוש שאין עוד מלבדו ומלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מיניה, כמו שמוכא בספר דברי חיים (פרשה זו בפסוק זה הדבר אשר צוה ה')

החטאים וההתגשמות גורמים מסך המבדיל

רק שהחטאים וההתגשמות גורמים מסך המבדיל שלא יוכל להרגיש אלקותו יתברך בבחירות, וכמו שאמרו חז"ל (ברכות לב:) מיום שחרב בית המקדש נפסקה חומת ברזל בין ישראל לאביהם שבשמים, ופרש בספר פורת יוסף (רוש לשבת הגדול תקכ"ה ד"ה

יין יצא סוד', דכמו שייני גשמי מגלה את הטמון בלבו של אדם, כן הוא ברוחניות, שיינה של תורה היגו גלוי סודות התורה.

ו'שתויי יין מורה על גדל ועצם הגלוי דפנימיות התורה, עד למצב של 'כלות הנפש' נדכמו ב'שתויי יין' כפשוטו הרי היין גורם לבטול החושים, כך גדלו של גלוי זה והשתוקקות זו גרמו אצלם בטול החושים, ועד לכלות הנפש].

אזהרת יין ושכר אל תשת' - לא להגיע למיתה מחמת כלות הנפש

ולכן לאחרי מארע זה הזהירה התורה 'יין ושכר אל תשת', שאסור לשתות 'יין דרף שכרותו', שבזה נרמז, דכאשר 'שותים' יין שבתורה, סודות ורזין דתורה, צריכים להזהר שלא לבוא למצב של 'שכרות' של 'כלות הנפש', וצריך להיות באופן של נכנס בשלום ויצא בשלום, כידוע הפרוש בזה, שהקניסה ל'פרדס' צריכה להיות 'בשלום', באופן כזה שבוודאי תהיה היציאה 'בשלום' - נשמות בגופים.

באור הצווי 'יין ושכר אל תשת' כפשוטו אצל נדב ואביהוא

והנה פשוט, שבאור זה ב'שתויי יין נכנסו למקדש' לא בא להוציא הענין והקרא מידי פשוטו - שהרי מפרש בפתוב (פנ"ל), שלאחרי זה הזהירה תורה 'יין ושכר אל תשת', האסור לשתות 'יין דרף שכרותו' כפשוטו. ואם כן על כרחך צריך לומר, שגם אצל נדב ואביהוא היה ענין של שתית יין (גם) בגשמימות.

ויש לומר פרוש הדבר, שאצל נדב ואביהוא הייתה שתית היין כפשוטה קשורה עם גלוי 'יין' שבתורה (סודות ורזין דתורה).

וכמבאר בשל"ה (שער האותיות פד, ב): דזה שמצינו אצל 'קדושים אשר בארץ וכו' ששתו לפעמים הרבה יותר מדאי בסעודות גדולות וכו' הייתה פונתם בזה לשם שמים, כי מתוך משתה היין

ברשת שמיני

ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל (ט א)

אמרי רצון

רבי שמעון שלום מאמשינוב זיע"א אהרן ובניו וזקני ישראל לא מצאו לעצמם מקום מחמת הכנעה השבעת ימי המלואים שהיה משה מעמידו ומפרקו (רש"י במדבר ז א), כפי ששמעתי מכבוד קדשת אבי אדוני מורי

ולמצא אותם.

הרמז בלשון הפסוק

וזהו ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל, שכל כך נשלמה בהם מדת ההכנעה - עד שהכרח לקריאה אותם למסר להם הצווי, כי לא מצאו מציאות לעצמם ממש:

ורבי זצ"ל זי"ע ועכ"א פנדמה, שבזה מרומם את בני ישראל ומכניס בם ההכנעה הגדולה, וזהו 'מעמידו' הוא התרוממות, 'ומפרקו' הוא ההכנעה הגדולה.

וזהו היה כלפי הכלל, אמנם אהרן ובניו וזקני ישראל זכו מההפרקה הזו להכנעה כזו עד שלא מצאו מקום ומציאות לעצמם, עד שביום השמיני אחרי המלאת דשבעת ימים הכרח להם לקריאה לחפש

קחו שעיר עזים לחטאת ועגל וכבש בני שנה תמימים לעלה וגו' כי היום ה' נראה אליכם (ט ג-ד)

קדשת לוי

רבי לוי יצחק מפרדיטשוב זיע"א שמחת הצדיק היא על כן שמרבה תענוג לבוורא יתברך בעבודתו שוש אשיש בה" (ישעיה טא י), קשהצדיק עבד את ה', אזי כבכול השם יתברך מקבל תענוג מאדם הזה. והנה דרך משל, לאב שיש לו בן, והבן הוא לא יחסר לו כלל, שהזן ועשר בביתו, והאב יש לו מזה תענוג שהולך לבנו כאשר לבו חפץ.

והנה להבין ההוא שנתן לו השם יתברך כל טוב, אין לו תענוג מזה שנתן לו השם יתברך רב טוב וברכה, רק התענוג הבין ההוא, הוא מה שהאב יש לו תענוג מאתו, זהו שמחתו תענוגו. כן הצדיק העבד את ה' ומוכן לרב טוב הצפון לו לעתיד לבא, אף החדנה והששועים שלו שהשם יתברך יש לו תענוג מעבודתו.

באור הפסוק 'שוש אשיש בה' על פי הני"ל

וזהו 'שוש' - כלומר שאני 'שוש' בשמחה רבה, מחמת 'אשיש בה' - שאני מביא שמחה 'בה', בשביל זה אני שמח שמחה רבה שזכיתי לכך להביא חדנה להשם יתברך, קרוץ מחמר כמני ישמח את הבורא ברוך הוא אשר ידו בכל משלה.

הקב"ה מקבל מעבודת האדם תענוג יותר מאלף אלפי מלאכים

והנה הטעם מה שהשם יתברך מקבל תענוג מעבודת האדם יותר מאלף אלפי אלפים פתות מלאכים שעובדים אותו, כדוע ש'יצר לב האדם רע מנעריו' (בראשית ח כא), ומיד לפתח חטאת רבין' (שם ד כו), ואף על פי כן כשאדם פונה עצמו מפל עסקיו, ומתחיל לעבד את הבורא בשמחה ובלב שלם לעשות נחת ליוצרו, ומתגבר על יצרו שלא לילך אחר תאוות לבו, אזי השם יתברך יש לו תענוג גדול במה שהוא מכניע את היצר הרע. עבור שהוא אדם לבוש בגשמיות, ואף על פי כן הוא מתגבר את עצמו, השם יתברך מתפאר עצמו עם בריותיו יותר מכל המלאכים והשרפים שעובדים אותו.

קרבות השמיני למלואים לא היו כפרה אלא אות שמחה לכן לא הוצרכו בקור והנה משום הכי צנה הקדוש ברוך הוא לטען בקור לקרבן, כי כשהקריבו קרבן הצריכו לחשב שהקרבן יהיה חלף עצמו, וכאלו הוא עצמו הקריב עצמו. והנה יש ד' יסודות בבקמה, ולכן בכל

יום ויום היה בקור להוציא אותו מיסוד הבקמה, עד שיצא מיסוד הבקמה, כפי שיהיה חשוב כאדם עצמו.

והנה הקא ביום השמיני דמלואים לא הצריכו בקור, כי הקרבן לא היה פעל באותו הזמן, כי לא הצריכו לקרבנות בשביל לכפר עליהם, כי אז היה להם החדכות והיו מטהרים מפל חטא ועון, רק הקרבנות היו לשמח לפני ה'.

ולכן היה השראת השכינה במשכן בשביל אהבת הבורא לישראל דוקא, שהיה עת רצון מחמת שהיו ישראל אז במדרגה גדולה ובמעלה עליונה, ולא בשביל הקרבנות, כי לא הצריכו הקרבנות אז לכפר כו', ומזה הטעם לא היה טעון בקור.

הרמז בלשון הפסוק

וזוה פון הכתוב קחו שעיר עזים - כלומר קחו השפא, ושור ואיל לשלמים לזבח לפני ה', כלומר קחו מיד היום לזבח לפני ה', ועל מה לא היה טעון בקור, על זה אמר הכתוב כי היום ה' נראה אליכם, כלומר השראת שכינתו תהיה אליכם, כלומר בשבילכם ולא בשביל הקרבן, רק מחמת שאוהב אתכם הוא משרה שכינתו ביניכם, לכן לא הצריכו ארבעה ימים בקור:

ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה' (אמר להם משה לישראל, אותו יצר הרע העבירו מלבכם ותהיו כלכם ביראה אחת ובעצה אחת לשרת לפני המקום, כשם שהוא יחידי בעולם כך תהא עבודתכם מיוחדת לפניו, שצאמר 'ומלתם את ערלת לבבכם' מפני מה 'כי אני ה' אלליכם', הוא אלקי האלקים ואדוני האדונים, עשיתם כן וירא אליכם כבוד ה', תורת כהנים) (ט ט)

שם משמואל

רבי שמואל מסוכטשוב זיע"א באורו של האדמו"ר מווצק זיע"א בדברי התורת כהנים - סלוק הרע מהלב הוא ההכנה למדרגות

כבוד קדשת זקני האדמו"ר הגדול זצללה"ה מקאצק הגיד, כי ישראל העמידו עצמן הכן לקבל המדרגות, ואמר להם משה, מדרגות אתם רוצים, אתם עשו מה שעליכם, אותו יצר הרע העבירו מלבכם וכו' (שמיני מכלתא דמילואים), עשיתם כן אז וירא אליכם כבוד ה', עד כאן דבריו וכו'.

דברי התעוררות על פני הלב מהבלי העולם והכנה לקליטת הקדשה ביום השבת

ומהא דתורת כהנים למוד לכל איש נלבב ליום השבת - שאז הוא

זמן השראת כבוד ה' בלבבות בני ישראל, וכמו שאנו אומרים בזמירות של ג' סעודות 'קריבו לי חזו חילא וכו'', ונוכל להמליץ בו 'כי היום ה' נראה אליכם' (ויקרא ט ד), אף אי אפשר כשאדם בלתי מברר מתערכת טוב ורע, ולעמת הברור זוכין למראה הנכבד.

על האדם לעשות את שלו והשבת תסיע לו להשלים ההכנה

ואף שמי הוא שיאמר זפיתי לבי, מפל מקום צריכין על כל פנים להעביר את יצר הרע לשעתו על כל פנים - להפשיט את עצמו ממשכא דחזויה וקלבע את כל רעיוניו בסדר קדשה והבדלה מטנופי דהאי עלמא ושבת יעשה פלו תורה. ואף שאין זה כל כך דבר נקל, מפל מקום שבת עצמו יכולה היא שתרחם ומסיעתו (שנת תרע"ד):

פתגמי אוריתא

רבי מרדכי ישכר בער מפייטסבורג זיע"א יש לבטל אותו יצר הרע שאומר שלהיות ירא שמים זה דבר קשה

בדרך רמז יש לומר פונת המדרש, דהנה מדרכי היצר הרע להפחיד את האדם מלהיות ירא שמים, ובא בטענה שהשראת שמים אינה בעבור אנשים פשוטים כמוהו, ושהוא לא יוכל לעמד בה, וכדומה. לזה אמר להם משה רבנו, זה הדבר אשר צוה ה' תעשו, שתקנימו מצות ה' באפן שתבואו לידי, וירא אליכם כבוד ה', שתהיו יראי שמים, ואותו יצר הרע שבא לומר לכם דלהיות ירא שמים זה דבר קשה, העבירו מלבבכם:

וירד מעשת החטאת והעלה והשלמים (ט כב)

תפארת שלמה

רבי שלמה מרדומסק זיע"א בעת העבודה והתפלה יש להוריד החטאים מהזכרון וירד מעשת החטאת. הנראה לי על פי מאמר הגמרא (פסחים טו:) אין מעבירין על המצות, כי כן דרך היצר לקרר את האדם בגשתו אל העבודה זו תפלה, לומר לו הלא אתה מלא עון, ואיך ימלא לךבך לגשת אל הקדש. אולם האמת אינו כן, כי הקדוש ברוך הוא שומע תפלת כל פה ומרחם על הבריות לקבל ברחמים תפלתו. וזהו שאמרו 'אין מעבירין על המצות', כל יעלה על זכרוננו העברות בעת עשית המצות. 'סור מרע ועשה טוב' (תהלים לד

בית אברהם

רבי אברהם מסלונים זיע"א

שומר הברית זוכה להארת פנים נעלית

מי שהוא שומר ברית קדש יש לו פנים אחרים, כמו שנאמר 'היה לאות ברית בכשרכם ביני וביניכם', 'אות' היא לשון הצטיינות, או אוים נעצייכנטער, שכל רואיהם יפירום כי הם זרע ברך ה' (ר"ה ויברך):

שבת

דגל מחנה אפרים

רבי משה חיים אפרים מסדילקוב זיע"א

מ'בשת' ו'כלמה' נעשה 'שבת' ו'מלכה'

וזהו שאומרים בשבת 'לא תבושי ולא תכלמי', כי מן 'בשת' ו'כלמה' נעשה 'שבת' ו'מלכה', שנתלבש השכינה בלבושי שבת ויום טוב, ולבושי הקדרות והשחרות נזרקים, ונתלבשים בו אויבי ה' ושונאיו ילבשו בשבת וכלמה (פרשת שמני):

אהבת שלום

רבי מנחם מגדל מקוסוב זיע"א

ההכנה מזכה את האדם להתביש מקדשת השבת ואז שורה עליו קדשתה

מי שזוכה לראות אור בהירות השבת קדש על ידי הכנתו, הוא מתביש מאד מגדל אור קדשת שבת ונפלת עליו יראה ובושה והכנעה שזהו עקר התשובה, ועי"ז שורה עליו קדשת שבת קדש (ר"ה ויאמר משה):

ערבי נחל

רבי דוד שלמה אב"ד סורוקא זיע"א

על ידי שמירת השבת נכנס האדם בקדשה כאלו היה צדיק ארבע מאות יום ברציפות

שמירת שבת הוא כלל התורה, ועל ידי שמירת שבת כהלכתו יוכל לפנס בכל חמשים שערי קדשה בפעם אחת כמו אם יצדיק מעשיו ארבע מאות יום רצופים (עהפ"ס ויהי ביום השמיני):

שם הויה

דעת משה

רבי משה אלוקים בריעה מקו"ניץ זיע"א

הלך בדרכו על פי שם הויה

שמעתי שהרב הקדוש אדמו"ר מורנו הרב זושא זצלה"ה הלך פעם בדרך, ולא ידע לאן יפנה, פי היה לפניו ב' דרכים, וראה באיזה דרך השם הויה עמד לנגדו ובדרך זו הלך (ר"ה זה הרב):

ח"ו, וזה שנאמר 'בין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל':

צדיקים

דברת שלמה

רבי שלמה מלוצק זיע"א

השפעת שמחת ראשי הדור

שמעתי ממורי זלה"ה בשם הפעל שם טוב זלה"ה, כשראשי הדור בשמחה הוא מעורר שמחה לכל העולם (פרשת שמני):

לקוטי מהרי"ל

רבי יהודה לייב מזקילקוב זיע"א

כח הצדיקים לפעל על ידי מבטם

וישמע משה וייטב בעיניו, ע"ד ששמעתי מאדמו"ר בוצינא דנהורא הרה"ק בעהמח"ס נעם אלימלך, 'עיני ה' אל צדיקים', רצ"ל הקב"ה נתן כח בצדיקים שיכולים בעיניהם לפעל בכל מקום שהם משגיחים בעיניהם הם משפיעים ברכות והצלחות רב טוב:

אמרי חיים

רבי חיים מאיר מוויז'ניץ זיע"א

על החסידים להתועד בבתם אחר חזרתם מהצדיק

אין די להיות מקשר רק בעת היותו אצל הצדיק, בחזרתם לביתם ותאספו ויתועדו יחד בכל פעם לחזור על כל מה שראו ולמדו אצל הצדיק יסוד עולם (עהפ"ס ויקחו את אשר צוה):

קדשה

של"ה הקדוש

רבי ישעיה הלוי הורוויץ זצ"ל

הוראות המהרש"ל לבעל השל"ה הקדוש בהפירו ממונו לפני נשואיו

ואני בבחורתי למדתי תורה אצל הרב הגדול האזן המפלג החסיד מהר"ר שלמה ז"ל, כשנפטרתי ממנו לילך לנשואי שלי, אמרתי לו, רבי, ברכני, וצנה עלי מה לעשות, אמר לי בנה הלשון: קדש עצמך בשני ענינים אלו, בקדשת מאכל ובקדשת וכו', והוי זהיר במאד לתרחיק אלה אמה ממה שנוגע לאסור (שער האתיות - אות ק קדושה יט):

פני מנחם

רבי פנחס מנחם מגור זיע"א

אכילה לשם שמים כקרבו פסח

היהודי הקדוש ו"ל ראה פעם שני אברכים שאוכלים סעודה, אמר: כשאוכלים לשם שמים אזי כל כזית כחלק מקרבן פסח (פרשת אמור תשנ"ג):

אמונה

ישמח ישראל

רבי ירחמיאל ישראל יצחק מאלכסנדר זיע"א

העקר הוא אמונה פשוטה

עקר הוא אמונה פשוטה, להאמין ברומוות ה' שאין סוף ואין חקר, ולדע בידיעה ברורה שכל עשיותיו ותנועותיו ומחשבות טובות שלו הכל מה' ומכוחו, ע"ד 'כי ממוך הכל ומידך נתנו לד', ואין לו לאדם כלום אצל בוראו (פרשת שמני):

חדש איר

שער יששכר

רבי חיים אלעזר ממונקאטש זיע"א

'לב הבקשות שבתפלת החדש כל אחת כנגד אחד מחדשי השנה | 'ולברכה' כנגד איר

בנסח אלו הי"ב בקשות שמכונים כנגד הי"ב חדשים, י"ל שמכונן כל אחד כנגד חדשו לחדשי השנה וכו', 'ולברכה' הוא לחדש איר, שבו ירד המן שהוא שרש הברכה ושפע בלי צמצום כנודע, ושהוא מקור הפונסה שנקרא 'ברכה':

זר זהב

רבי זאב וולף מסטרקוב זיע"א

מעלת החדש לרפואת חולי ישראל

החדש הזה רפואה היא לחולי ישראל, פי 'עמר' גימטריא 'רפאל', עם הכולל, ולכן מסגלים הם לרפואה (אמרות טהורות השמטות):

פרנסה

תפארת שלמה

רבי שלמה מרדומסק זיע"א

שפע הפרנסה צריך שמירה שיבוא ממקור טהור

בעניני ההשפעות בפרנסת בני אדם, שצריך שמירה גדולה מאד לכל יהיה יניקת ההשפעה מסטרא אחרת ח"ו, פי דבר זה הוא מטמטם לבו של אדם כמו סם המות

ולא כאלו אשר מתחילים לדבר לפני התפלה, ואין מפסיקים משיחתם אף כשהש"ץ אומר קדיש, ורק אחר כך כשהקהל עומד באמצע תפלת שמונה עשרה, עומדים חיש ומהר לסיים תפלתם במקוצה.

והיאך יאמרו הללו אחר התפלה יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך, הרי בושח וכלמה תכסה פניהם באמרם לפני הבורא והגיון לבי, ואיך ישאו פניהם לפני הקדוש ברוך הוא שהוא בוחן פליות ולב, ויודע הגיון לבם באמת וכו'.

יש להזהר בזה שהוא הלכה פסוקה ענין הדבור בעת התפלה, שהוא הלכה פסוקה בשלחן ערוך (אורח חיים קכד ט), ולא ענין הדור גרידא, כנודאי מן הראוי שישים כל אחד אל לבו, לקבל על עצמו ענין זה בחזק ולא יעבר.

המדבר מונע התפלה לעלות ובספר 'עצרות דבש' (דרוש ד) כתב: אוי לנו אשר נאמר 'סכותה בענין לך מעבור תפלה' (איכה ג מה), ומה הוא הענין, הוא אידם והכל שיש בו חטא היוצא מפי איש ואשה כל יום, וביחוד שיחה בטלה בבית הכנסת, ומכל שכן בעת תפלה, הכל הוא עולה בעב וענין ומונע לתפלה לעלות, עד כאן לשונו.

נמצא מדבריו, פי המדבר בעת התפלה, אינו גורם הזק רק לעצמו, אלא מביא רעה על כל המתפללים, שמונע את תפלתם מלעלות למרומים:

שפע חיים

רבי יקותיאל יהודה מקלויזנבורג זיע"א לא די בכך שהולך לבית מדרש של ראי ה' שאין מדברים בשעת התפלה אלא יקפיד גם להתפלל יחד עם השליח צבור

אבקש מכם ברחמים ובתחנונים, ורחמו עלי ועליכם, לשמר על כבוד אלקינו, ולא לדבר בשעת התפלה, להתפלל רק עם יראי ה' הנוהרים בזה, וכך כבוד גם להקפיד במה שפתחנו, לדקדק בלשונו של זקני הקדוש להתפלל יחד יראי ה', עם שליח צבור, כלומר לא די בכך שהולך אדם לבית מדרש של יראי ה' שנוהרים במצות ומקדשי תיראו, ואין מדברים בשעת התפלה, אלא אף גם זאת יקפיד להתפלל יחד עם השליח צבור (פרשת חוקת-בלק תשל"ט):

ארחות אהרן

רבי אהרן מפיינסק קרלין זיע"א זהירות לא לשיח שום שיחה מעת שמתחיל הש"ץ קרבנות

ועל של עתה באנו, בענין שאנו מעוררים בו תדיר, שלא לדבר שום דבור בעת התפלה, מתחלת התפלה עד אחר קדיש בתרא וכו'. על אחת כמה וכמה, מה מאד צריך האדם לזהר שלא להשיח שום שיחה בעת התפלה עצמה, וכאשר מתחיל הש"ץ התפלה ואומר קרבנות וקטרת, יזהר שלא לדבר הגם דבור אחר.

• עמוד התפלה •

מאור ושמש

רבי קלונימוס סלמן עפשטיין זיע"א סגלה שלא יפריעו מחשבות הצבור לעבודת הצדיק - שיבואו כלם בשעה שהחזן מתחיל להתפלל לפני העמוד

אמר אדמו"ר מנחם מענדיל מפריסטק זצ"ל, שצדיק שחושש שלא זיקו לו המחשבות וההרהורים של הצבור שהוא מעורר לבם לעבודתו ותברך שמו, יראה שיבואו כלם לתפלה בשעה שהחזן מתחיל להתפלל לפני העמוד, ועל כל פנים לא יאחר משעה שמתחיל החזן באמירת הקרבנות.

כי בפרשת הקטרת שהוא עולם העשייה יכול הצדיק לקשר אותם יחד, וכיין שפבר קשר אותם, לא יוכלו מחשבותיהם להזיק לו גם אחר כך כשהחזן הולך מעולם לעולם.

ויש לפרש לפי דבריו, שלכך היה הכהן צריך להקטיר הקטרת בין דם לאיברים (וימא לג), כי עקר גמר הפפרה היה בשעת עליית העשן מהקטרת האיברים, ולכן היה עליו להקדים את הקטרת לאיברים, כי במעשה הקטרת היה מקשר כל מחשבות הצבור, שלכלם היה חלק בקרבנות הצבור, ואחר כך היה מקטיר האיברים וגומר היחוד בקדשה שלמה בלא שום עפוב (ד"ה רעצה היעוצה):

אוצרות גאוני הדורות

עטרות. ראשון למעשה בראשית, ראשון לנשיאים, ראשון לכהנה, ראשון לעבודה, ראשון לירידת האש, ראשון לאכילת קדשים, ראשון לשכן שכינה, ראשון לברך את ישראל, ראשון לאסור הבמות, ראשון לחדשים. ויש להבין, מאחר שמעלת יום זה היתה גדולה מאד, מדוע נפתח ב"ויהי", שהוא לשון צער (עי' מגילה ט), ולא ב"ויהיה" שהוא לשון שמחה.

ונראה לכאר בהקדים את דברי המדרש (ויק"ד יא ט), 'אמר רב שמואל בר נחמן, כל שבעת ימי הסנה היה הקב"ה מפתה את משה שילך בשליחותו למצרים, זהו שנאמר 'גם מתמול גם משלשם גם מאז דברך אל עבדך' (שמות ד ט), הרי ששה (מים), ובשביעי אמר לו "שלח נא ביד

מהם ארע לו 'הוי' הנזכר שמה בו יתקדש הבית. וגם על עון שהיה ביד כל אחד מהם שמה יגרם ח"ו, משה על שסרב, אהרן על העגל, בניו על שוייחזו את האלהים' (שמות כד יא) בנודע מרז"ל, הנקנים על שנשמתו אחד אחד במצרים כמו שכתב הרב משה אלשיך ז"ל, ולכך משה רבנו ע"ה מזהיר להם כלם שכל אחד יתקן מעשיו.

אשר חי

רבי אשר חדאד זצ"ל צערו של משה שלא נבחר לכהנה גדולה

מוכא בגמ' שבת (טז:), 'אותו יום ר"ח ניסן, שהוא יום שמיני למלואים) נטל עשר

ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולוקני ישראל (ט ט)

ויאמר שאול

רבי שאול נחמיאש זצ"ל יראת משה ואהרן והזקנים שמה יתקדש המשכן בהם

אפשר לרמוז על פי מה שכתב הרב משה אלשיך ז"ל, שמשנה רבנו ע"ה פיון שראה שלא שרתה שכינה בשבעת ימי המלוואים, פחד שמה על שסרב בשליחותו ותברך במצרים שבעה ימים. גם פחד שמה יתקדש הבית בו או באהרן, וגם זקני ישראל פחדו.

וזה שאמר ויהי רצה לומר וי, ביום השמיני קרא, רצה לומר ארע למשה ולא אהרן ולבניו ולוקני ישראל, שכל אחד

תשלח" (שם, יג). אמר לו הקב"ה, משה, את אומר "שלח נא ביד תשלח", חייך שאני צוה לך בכנפיך. אימתי פרע לו, רבי חלבו אמר, כל שבעת מי המלוואים היה משמש בכהנה גדולה, וכסבור שלו היא. בשביעי אמר לו, לא שלף היא, אלא של אהרן אחיך היא. זהו שנאמר "ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן". ומעתה יש לומר, שמאחר שביום זה היה צער למשה על שהוא אינו נבחר לכהנה גדולה, לכן נאמר "ויהי" שהוא לשון צער. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

רבי שלמה אצראף זצ"ל

(בכתב יד)

אהרן הצטער על מעשה העגל וישאל הצטערו על מכירת יוסף

מוכא בגמ' שבת (פז:), 'אותו יום (ר"ח ניסן, שהוא יום שמיני למלוואים) נטל עשר עטרות. ראשון למעשה בראשית, ראשון לנשיאים, ראשון לכהנה, ראשון לעבודה, ראשון לירידת האש, ראשון לאכילת קדשים, ראשון לשפן שכינה, ראשון לברך את ישראל, ראשון לאסור הבמות, ראשון לחידשים. ויש להבין, מאחר שמעלת יום זה היתה גדולה מאד, מדוע נפתח ב"ויהי", שהוא לשון צער (עי' מגילה י:), ולא ב'ויהי' שהוא לשון שמחה. ונראה לבאר בהקדים את דברי דעת זקנים מבצלי התוספות, "קח לך עגל", ולא אמר פר, לפי שעל ידי העגל נתולזלה הנהנה, ועל ידי העגל החזיקה לו. פרוש, שאחר שאהרן עשה את העגל, היתה הנהנה כמספקת בידו. ובכך שצנאוה ה' להביא עגל, מוכח שה' כפר לו על צונו, ובזה התקיימה אצלו הנהנה.

עוד יש להקדים (עי' תרגום יוב"ע, ו'תורת כהנים' כאו), 'שקרבן שעייר עזים' שהביאו ישראל, היה כדי לכפר על מכירת יוסף. ומעתה יש לומר, כי מאחר שביום זה התפכר לאהרן על מעשה העגל, ולישראל על מכירת יוסף, הרי שבגלל הצער של אהרן על מעשה העגל, והצער של ישראל על מכירת יוסף, נאמר "ויהי" שהוא לשון צער. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח (ז ט)

אבן ישפה - אמרי יצחק

כפי יצחק מאיר הלוי זצ"ל

נטילת הנהנה ממשנה רבנו מחמת סרובו ללכת לפרעה

פרש רש"י שהיה אהרן בוש וירא מגשת, אמר לו משה למה אתה בוש לכה נבחרת. ובאר אא"ז הגר"מ ז"ל דידוע שמשה היה כהן לולא שסרב בשליחות מצרים, שעבור זה נטלה ממנו הנהנה ונתנה לאהרן אחיו. על כן אמר לו משה בשעה שראה שהוא מתעכב וממתין מלקרב אל המזבח, אמר לו משה 'למה אתה' מתעכב ומסרב, הלא 'לכה' פרש בשביל שהייתי של מקום ב"ה נבחרת', שנטלה ממני הנהנה ונתנה לך, ועל כן אם אתה מסרב ומתעכב יוכל היות שינטל גם ממך הנהנה.

ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו לפני ה' (ז ב)

אמרי שפר

רבי שלמה קלוזנר זצ"ל

ענש מיתת שרפה של נדב ואביהו מחמת שזנו עיניהם מהשכינה

האי וימתו לכאורה הוא למותר, דפשיטא פיון שאכלה אותם האש בודאי שמתו. אך הפונה יש לומר לפי מאמרם ז"ל (ויק"ר כ: ב) דבסיני נתחבבו מיתה על שזנו עיניהם מן השכינה רק שהמתין להם הקב"ה עד עכשו, ואם כן לפי זה הנה גוף המיתה נתחבבו כבר מסיני, רק שאז היו חביבין מיתה אחרת לא שרפה כי לא יראני האדם וחי.

אך עתה שנתוסף להם חטא זה של אש זרה, הנה אם לא היה בנדם חטא הקודם במה שזנו עיניהם מן השכינה ויחזו אלקים וגו' בעבור זה לבד גם כן לא נתחבבו מיתה, או אף אם היו חביבין מיתה לא היו חביבין שרפה דשרפה חמורה מכלם, רק פיון דהם נתחבבו מכבר מיתה אם כן עתה שהוסיפו חטא שני אם כן מה יש להוסיף על ענשם, הרי גוף המיתה כבר נתחבבו, לכה נשפתו ממיתה לשרפה.

וזה שאמר הכתוב ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם, ומה שנדונו במיתה חמורה כזו הינו מלפני ה' שפכר נחשבים כמתים לפניו יתברך מקדם וכבר יצא דינם למות, אם כן מה יש להם להוסיף על ענשם רק לשנות ממיתה לשרפה.

חדר נאה

רבי נסים אליקים זצ"ל

חייב כבוד תלמיד חכם מאת ה' אלקיך תירא

הנה בש"ס מצינו מחלקת דלמה נענשו,

וביומא (גג) איתא על שהורו הלכה בפני משה רבן, וכן איתא פרש"י הכא. והנה מצינו (פסחים כב:) שחייב כבוד התלמיד חכם הוא מדרשת 'את ה' אלקיך תירא' (דברים ו יג), ובכאן שלא שאלו הדין מן משה רבנו ע"ה ודאי אין לך זלזול חס ושלום יותר מזה, ועתה כבוא הרמז על נכון ותצא אש מדבר הכתוב לפני ה', קדם ה', והוא 'את ה'', והוא שזלזלו בתלמיד חכם, לכן ותאכל אותם.

ויקרא משה אל מישאל ואל אלצפן בני עזיאל דד אהרו ויאמר אליהם קרבו שאו את אחיכם מאת פני הקדש אל מחוץ למחנה (ז ד)

יעלת חן

כפי אריה יהודה לייב תאומים זצ"ל

קבורת נדב ואביהו ביום מיתתם כדי שלא לערבב את השמחה

ופרש רש"י 'שאו את אחיכם' כאדם האומר לחברו העבר את הפת מלפני הפלה שלא לערבב את השמחה. ויש לרדק דמשמע דוקא דהואיל דהיה יום שמחה חנפת הבית צנה אותם להוציאם לקבורה אבל בלאו הכי לא, הרי כל מתים מצוה למהר בקבורתם, ובפרט להלין את המת אסור גמור הוא, ומה היה לו למשה מהצריך לומר שלא לערבב השמחה.

והנראה לעניות דעתי על פי מה דאיתא בקרבן אהרן (שמיני ס"ז כו) בשם תוספות צרפתי שהקשו, אמאי אמר משה אל אלצפן ועזיאל ומישאל 'קרבו ושאו', אמאי לא אמר לאלעזר ולאיתמר דהא מצוה לטמא לשבעה מתים וחוב לטמא, ומתוך משום דאותו היום נמשחו לכהנים, וביום המשיחה אף כהן הדיוט דינו ככהן גדול.

והנה איתא בשלחן ערוך (יו"ד ס"ז שנו ס"א) דאסור להלין את המת פי אם לכבודו או בשביל קרוביו שיבואו, ולפי זה הכא באלעזר ואיתמר שהנה להם באותו יום דין כהן גדול שאסורים לטמא, אבל ביום המתרת הנה להם דין כהן הדיוט שמתרים ומחביבים לטמא להם, אם כן מהראוי הנה להמתין עד עבר אותו היום כדי שיטפלו בהם קרוביהם דהם אלעזר ואיתמר, לזה הצריך משה לומר למישאל ואלצפן 'שאו את אחיכם מאת פני הקדש', כיון דהיום יום שמחה אין להמתין ולערבב השמחה, כמו שאמרו העבר את המת מלפני הפלה.

ויקרא על אלעזר ועל איתמר בני אהרו

רצה לומר מה שמוציא בשפתים להתרעם על מדותיו של הקב"ה, זה הוא לו אף למחסור.

ולפי זה נראה לי פונת התנא בפרקי אבות (פ"א מ"ז), שמעון בנו אומר כל ימי גדולתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה וכו'. לדרפנו בא התנא ללמד מוסר לבני אדם, שלא מצאתי לגוף, רצה לומר מה שהקב"ה שולח איזה יסורין על הגוף לא מצאתי מדה טובה שיקבל שכן עבור זה אלא שתיקה, שידם וישתק ויקבל שכן כמו אהרן הכהן, אבל 'כל המרבה דברים', רצה לומר שמתרעם על מדותיו של הקב"ה 'מביא' עצמו לידי 'חטא', דאם לא כן היה לו לומר 'לא מצאתי טוב משתיקה', אבל לדרפנו קאי על הגוף הנגוף מה ששולח עליו הקב"ה, שידם וישתק ויקבל דינו ולא יתרעם על מדותיו יתברך.

עשרה למה

רבי צבי הירש מוואידיסלאב זצ"ל
שתיקת אהרן מפאת קבלת היסורים
באהבה ובשמחה

בני ראה נפלאות איהן כל דברינו מבארים הם במדרש (ויק"ר יב ב) הובא מקצתו ברש"י, וזה לשונו: 'יידם אהרן' קבל שכן על שתיקתו, מהו שכן קבל, שנתחיד אליו הדבור, שנאמר 'וידבר ה' אל אהרן לאמר יין ושכר אל תשת'. ובמדרש מסיים (כז מבואר בפסיקתא זוטרתי פרשת שמיני) מה היה לו לדבר, היה לו לומר רבוננו של עולם כתבת עלי 'וראף ושמת בלבבו' לא היה לך לערוב שמחת, עד כאן לשונו.

וקשה מדוע באמת לא טען פן, גם למה דוקא נתן לו שכן הזה שנתחיד אליו הדבור. אבל לפי דברינו 'באר בטוב טעם ודעת, שהנה 'יידם אהרן' אפשר ששתק שמי יכול לדון עם מי ששתקי ממנו ובאמת היה לו צער ועצבות על שמתו בניו, וגם אפשר ששתק מחמת שקבל היסורים ממיתת בניו באהבה ובשמחה.

לזה אמר המדרש בוא וראך שהשתיקה היה מחמת שמחה, שהרי קבל שכן על שתיקתו ומהו שכן קבל שנתחיד אליו הדבור, ואם היה נעצב על מיתת בניו לא היה הדבור מתיחד עמו, שאין השכינה שורה מתוף עצבות פנ"ל.

ומפרש המדרש מה היה לו לדבר, ואמר שהיה לו לומר רבוננו של עולם כתבת בתורתך עלי 'וראף ושמת בלבבו'

(איכה ג כח) 'ישב בדרך וידם כי נטל עליו'. אבל מי שהוא מתנאה אינו מקבל יסורין מפני גאותו, ואם תבוא עליו הצרה נראה לו שהוא דבר גדול ושהיה ראוי למאורות לאסף נגהם, שנאמר (ישעיה יד יב) 'איך נפלת משמים הילל בן שחר', ואינו חושב שהוא כשאר בני אדם, שנאמר (תהלים פב ז) 'אכן כאדם תמותו'. (ענוה פ"ד)

לב אריה

רבי יהודה אריה ליב האשקי זצ"ל
שכר השתיקה בעת צרה

נראה לי בהקדים מה שכתב בספר לוחות הברית על מעשה בהלל הזקן בפרק הרואה (ברכות לו), שהיה מהלך בדרך ושמע קול צווחה בעיר אמר מבטחני שאין זה בביתי, עליו אמר הכתוב (תהלים קיב ז) 'משמועה רעה לא יירא נכון לבו בטח בה'. והקשה בספר תפלה למשה איה התנשא הלל שמבטח שאין זה בביתו, בהיות פי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, ואין חטא בלא מרוק ויסורין. ואף אם היה באפשרות להיות נמצא אדם בלא חטא כלל היתכן שישבח הוא את עצמו, וכבר נודע בתלמוד מדת ענוה שהיה בהלל.

אלא הענין הוא, שהלל שמח ביסורין לקבל אותם בסבר פנים יפות, ובזו המדה הרגיל גם בן בני ביתו, לזה כששמע קול צווחה בעיר שהיו צועקים על הצרה שהיתה בעיר אמר 'מבטחני שאין זה בביתי', רצה לומר הצנקה, ולא היה שולל הצרה חלילה, כי הצרה אפשר היה שתהיה גם בן בביתו, ועל הצנקה והצעקה עליה היה מבטח שלא היה בביתו, כי הרגלו לקבל הצרה בשמחה ובטוב לבב.

על זה אמר 'משמועה רעה לא יירא', רצה לומר כי לא אמר הכתוב 'שמועה רעה לא ישמע' אשר בזה האופן היה שולל השמועה רעה, אף אמר 'משמועה רעה לא יירא' רמו שאף אם ישמע שמועה רעה לא יירא ממנה, כי יודע הוא שלטובתו שמע השמועה למרק עונותיו, הרי שאין לאדם השלם לצעק ולהתרעם על יסורין, רק ישב בדרך וידם עכ"ל [וכו.].

ולפי זה נראה לי פונת הפסוק (משלי יד כג) 'בכל עצב יהיה מותר ודבר שפתיים אף למחסור', רצה לומר 'בכל עצב', רצה לומר בכל עצבון שמתעצב האדם על היסורין שבאו עליו, ואינו מוציא מן השפה ולחוצ אלא יושב דומם ומקבל באהבה, אז 'יהיה' לו 'מותר', יתרון גדול, שיקבל שכן על זה, אבל 'ודבר שפתיים',

הנותרם לאמר מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקדש (י טו-יז)

זכרון יצחק

רבי יצחק הובגלרנטר זצ"ל
ענש בטול מצות עשה

ראוי להבין תבת 'הנותרים' שנקתב כאן לבלי צרף, ועין ברבי משה אלשיך ובספר פלי יקר מה שכתבו בזה.

ונראה דאחרי שלא עברו אהרן ובניו לדעת משה רק על מצות עשה, שלא אכלו את קרבן החטאת שיש מצות עשה באכילתה, אם פן הרי על זה היה מקום לומר כי אין ענש על בטול מצות עשה, וכמו שעלה על דעת רב קטינא בש"ס דמנחות (מא), באמרו למלאכא ענשיתו אעשה, עין שם.

אך לפי מה שהבאתי (באות הקודם) דעת האומר שמתו נרב ואביהוא בעבור שלא נשאו נשים, אם פן הרי ראינו כי נענשו על בטול מצות עשה של פריה ורביה, ועל פרק דהינו דאף על מצות עשה עונשין בעדן רחמא כמבאר בש"ס דמנחות שם.

וזה שרמו משה ואמר ויקצה על אלעזר ועל איתמר וגו' 'הנותרים', והינו כי אחיהם מתו בעון בטול מצות עשה והם נתותרו, ואחרי אשר ראו כי עונשין על מצות עשה, על פן אמר להם מדוע לא אכלתם את החטאת בכדי לקיים מצות עשה.

קבלת היסורים באהבה

מנורת המאור

רבי ישראל אלנקאווה זצ"ל
קבלת משפטי ה' באהבה

הענו לעולם סובל התלאות וקורות הזמן, ולא יקוץ בתוכחת הב"ה ולא במוסרו, ויצדיק עליו את הדין, ומפני פן נמצאו חזיר בהשקט בעולם הזה.

ואם יבואו עליו יסורין בין בגופו בין במקומו, או אם ימותו בניו או קרוביו, יקבל משפטי הב"ה מאהבה, שפן מצינו באהרן ע"ה כשמתו נרב ואביהוא הצדיק עליו את הדין מפני עונותיו ולא קצב צרתו, דכתיב (י א) הוא אשר דבר ה' אלי לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל העם אקבד וידם אהרו, וכתיב (תהלים לו ז) 'דום לה' והתחולל לו'.

כי המשכילים יקבלו היסורין מאהבה ובעת הצרות ידמו, שנאמר (עמוס ה א) 'יהיה המשכיל בעת ההיא ידם, וכתיב

דברים שבלב מנחם אל הפעל כנודע ואין בו כח הצמצום, וכאמרם ז"ל נכנסו יין יצא סוד. והנה חטא גני אהרן היה על ידי זה שנכנסו שתויי יין ולא היה בהם כח הצמצום שלא יורו הלכה בפני רבם [וכו'].

אבל אהרן מדה אחרת היתה בו שהיה בו מדת הצמצום ולא התרעם על הדבר, וידם אהרן, על פן קבל שכר על שתיקתו שנתמיד עמו הדבור בצמצום שנאמר לו לבדו פרשת שתויי יין, וגם יזכה למצוה זו שיהיה בו כח הצמצום גם מכאן ולהבא, וזו היא מדה נכונה לעבודת הבורא יתברך.

ונראה בס"ד באור הדבר, דהנה אמרו חז"ל (ברכות טו) חייב אדם לברך על הטובה, ואמר רבא וצריך לקבלינהו בשמחה. ולכאורה הוא דבר התלוי בלב והאיך שיהי לומר בזה לקבלו בשמחה אם לבו דוה עליו.

אמנם האמת דחייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, אבל החלוק דבטובה יכול להוציא הדבר מנחם אל הפעל, אבל בענין רעה די באם יקבל הצער בלבבו שלא יוציא תרעומות על השי"ת, וזה הפונה בהש"ס שם (כס) קבלה דיסורין שתיקוהא ומבעי רחמי, עין שם. **והנה** ענין יין יש לו סגולה להוציא

לא היה לה לערבב שמחתי, ומדוע באמת לא טען טענה זאת, לפי שבאמת לא נתערבב שמחתו, כי היה שמח כנ"ל. (דרוש ט)

מאזני צדק

רבי מנחם מנדל טפירא זצ"ל

קבלת היסורים בשתיקה

יידים אהרו. פרש רש"י קבל שכר על שתיקתו, ומה שכר קבל שנתמיד עמו הדבור שנאמר לו לבדו פרשת שתויי יין. וצריך באור השיכות זה לזה, ומה ענין זה מדה כנגד מדה.

מעשי צדיקים

סיים רבי אהרן את ספורו ואמר, "הרי כ'ל המחקר לטהור טהור", מאחר וזכיתם לכתב חבור על ספר 'פרי מגדים', על פו זכית וגם ספרך נתקבל בעולם." (מציון יסודך)

יידים אהרן (י א)

לצורך מגבית מיוחדת למען מוסדות החנוך העצמאי בארץ הקדש, טרחו הרה"ק **רבי אברהם יהושע העטיל מקאפיטיניץ** זיע"א יחד עם **רבי אהרן קוטלר זצ"ל** ועברו בבתי נדיבי עם, לזכותם במצות הצדקה החשובה.

מדי התהלכם ברחובה של עיר, עברו סמוך למשרדו של עשיר מפלג שלא נכלל ברשימת התורמים שהיתה בידם, אך מאחר וכבר עמדו במקום, החליטו הצדיקים לנסות ולהכנס למשרדו של זה, למרות הדיעה שעכשו אינם השעות הקבועות של קבלת קהל אצלו, ועל אף החשש שמא יגרשם מפניו בכעס.

אכן את אשר יגרו בא, כאשר נכנסו אליו הודיע המזכיר שבעל הבית אינו נמצא כעת, והם שידעו שבאמת הוא שוהה במשרד, הודיעו שישבו ומתונו במקום עד בואו, לאחר שחכו משך זמן, יצא אליהם העשיר והעז פניו בפני שני גדולי עולם הללו, חרף וגדף אותם מדוע מפריעים לו בעת עבודתו, ומפני מה נכנסו בלא לקבע תור מקדם.

כשראה רבי אהרן שלא יצאו נשכרים מפגישה זו, רצה לעזוב את המקום ולהניח את העשיר הצועק לנפשו, אך הרבי

ברש"י, שהיה אהרן בוש וירא לגשת, אמר לו משה למה אתה בוש, לךך ובחירתך.

שמעתי מהחסיד ר' מרדכי פדר ששמע מפי החסיד ר' ישעיה לברון ז"ל, כי בעל מחבר 'משמרת שלום' על הפרי מגדים, הגיע לעיר בעלזא, כדי להכנס אל הרה"ק **רבי אהרן מבעלזא** זיע"א.

בהגיעו אל הרבי הציגוהו בני הבית ואמרו שזהו חבר ספר 'משמרת שלום' על הפרי מגדים, וספרו נתקבל מאד, אמר לו הרבי, דע לה פי הפרי מגדים זכה שנתקבל ספרו כל כך, מחמת גדל ענותנותו.

הרבי הוסיף וספר אודותיו שכאשר הוציא לאור את ספרו פרי מגדים, הוא סובב בעירות כדי למכר את ספרו, בהגיעו למעזריטש יעצו לו שילך לבית המדרש של הרה"ק **רבי דב בער ממעזריטש** זיע"א, שם לומדים ושוהים תלמידי חכמים רבים, ובדאי ימצאו שם מבינים על ספרו שיקנוהו.

כשנכנס לבית המדרש, מצא את המגיד יושב עם התלמידים, ומלוהו אמר לו שימתין עד שהמגיד יסיים ואז יציע להם לרכש את ספרו, לאחר מספר דקות קם הפרי מגדים, ויצא מבית המדרש.

המלנה המפתע נחפז בעקבותיו ושאל לסבת יציאתו הפתאומית, והפרי מגדים השיב שהוא חש את עצמו בשפלות גדולה כנגד הרבי ר' בער ותלמידיו, על כך יצא מבית המדרש.

ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו ויבא אליכם כבוד ה' (ט ו)

ברש"י (פסוק כג), אמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו ויבא אליכם כבוד ה', אהרן אחי פדאי וחשוב ממני, שעל ידי קרבנותיו ועבודתו תשרה שכינה בכם, ותדעו שהמקום בחר בו.

בכל עת שהיה הרה"ק **רבי יצחק מווארקי** זיע"א פוקד את וורשה לצרכי צבור, הוא היה נוהג לבקר במעונו של רב העיר **החמדת שלמה זצ"ל**, באחת הפעמים שנכנס אליו, אחז הגאון באמצע שעורו עם תלמידיו.

משראוהו התלמידים טענו כנגדו, "הרבי מווארקי, מדוע כבודכם מפריעים לרבנו עם העסקים שלכם, אנחנו עומדים בתוספות פלוני זה זמן נכר ואין אנו יודעים הפשט בו, תגידו הפרוש בתוספות, ואז ילך עמכם רבנו לעסק בצרכי הצבור.

כשמעו כן הרכיב הרבי מווארקי את משקפיו, הביט בתוספות המקשה, ולא לתת האיר את עיניהם בפרוש ברור וחלק. מיד קם החמדת שלמה מכסאו ועמד על רגליו באמרו, "אני אינני עוד רבה של וורשה, הרבי מווארקי, תשבו נא על הכסא ותהיה הרב של וורשה." (אוצרות החן)

ויאמר משה אל אהרן קוב אל המזבח ונעשה את חטאתך ואת עלתך וכפר בעדך ובעד העם ונעשה את קרבן העם וכפר בעדם כאשר צוה ה' (ט ו)

פרשת שמיני

ואז ספר גם הרב את חלומו, וכל מה שראה ושמע מאותו נפטר.

אחר גמר התפלה והלמוד שהיו רגילים ללמד אחריה, הלך הרב לביתו עם השוחט לקחת את צרור כספו, וילכו שניהם יחדיו לשוק אל המקום אשר אמר הנפטר, והנה ראה במציאות בדיוק כפי שנאמר לו בחלום.

בראות הגוי את הרב התפלא מאד כי מעולם לא ראהו בשוק, אך אמר, אולי בא הרב לקנות דבר מה לרגל חתנה או שמחה אחרת במשפחה, שמח לקראת הרב וישאלהו ויאמר, "אדוני הרב, האם רצונך לקנות דבר מה, בבקשה תבחר מה אתה רוצה ואני מוכן למכר לך בחפץ לב".

הרב השיב כי ברצונו לרכש שור זה, והצביע על השור השחר העומד בודד, אך הערבי השיב כי אינו מסכים למכרו, משום שהוא שור מועד ומסכן ואיש לא יכול עליו, אני מביא אותו לשוק, ואין אדם אחר היכול לשלט בו, הוא רק מגיע עם יתר הבהמות, ובערב חוזר עמהם לביתו.

ככל שהתחנן הרב שימכר לו את השור, התנגד הערל בתקוף, לבסוף אחר עמל וטרח, בראות המוכר כי הרב עומד על דעתו ולא יותר על השור הזה, הוא גאות למכר לו כי כבוד אדם רצונו, ומכר את השור במחיר זול ביותר כי אין אחר שירכשו.

אחר ששלם הרב ונגש לקחת את השור, עמדו כל הנוכחים עם בעל השור בסקרנות רבה, לראות כיצד יתמודד הרב עם השור המתפרע, והנה פלאי פלאים, השור הלך אחר הרב כעבד ההולך אחרי רבו, עזב את מקומו ואת הפרות שהיה רגיל ללכת אחריהן מהשוק, וצעד אל בית המטבחים.

כפוף ראש צעד השור בעקבות הרב, אך בעת שעברו סמוך לבית המרחץ הגדול של העיר, נשא לפתע השור את רגליו וברח, הרב הצטער ואמר לשוחט שלוהו, "חבל, חשבתני שכבר זכינו במצוה גדולה זו, אך כשהגיעה השעה לעשות התקוה, הכל הלך לאבוד".

אך גמר הרב את דבריו, והנה פלא גדול, השור נכנס לתוך בית המרחץ, דהר הישר אל ברכת המים החמים הגדולה,

שם תמצא ערבי בשם פלוני, ובין בהמותיו שור שקשור לעץ בפנה מרחקת מיתר הבהמות בצבע שחר, בשור זה מגלגלת נשמתו.

אך סים האיש את דבריו, הקיץ הרב והנה חלום, בהתעוררו משנתו שמע את קול השמש קורא אליו כרגיל מדי לילה, לקום לקריאת הזהר הקדוש עם שאר החברים הרגילים בקימת חצות, מיד קפץ מהמטה ונטל את ידיו.

כשהסתכל על השעון, ראה לתמהונו כי עדין לא הגיע הזמן הרגיל שבו מעורר אותו השמש, ולא ידע האם השעון שלו תקול או שמא טעה השמש והקיצו בשעה מקדמת, הוא יצא לבית הכנסת, ומרחוק כבר תמה לראותו מואר ופתוח.

נכנס הרב לבית הכנסת והתישב במקומו, ואז הגיע השוחט של בית המטבחים, שאל הרב מה השעה בשעונו כדי לדעת האם השעון שלו אינו מכון או השעון של השמש, והשוחט ענה שגם בשעונו השעה מקדמת, ובדאי השמש טעה ועורר גם אותו לפני הזמן.

התישבו שניהם ללמד את הזהר כהרגלם, ורק אחר זמן רב הגיע השמש לפתח את בית הכנסת, ולתמהונו מצא את בית הכנסת פתוח והרגלים יושבים ולומדים, משנכנס שאלו הרב "מה נשתנה הלילה הזה מפל הלילות, שבאת לעורר אותנו כה מקדם".

התפלא השמש ויאמר, "יבואתי, אני רק עכשו קמתי כהרגלי, ואני מתפלא מאד, בית הכנסת פתוח ואתם כבר לומדים את הזהר, מי פתח את בית הכנסת, מי הדליק את האור, ומי העיר אתכם".

אחר דומיה קצרה ענה השוחט ואמר, "כשעתיים לפני שמעי את דפיקותיו של השמש על דלתות ביתי, חלמתי והנה פלוני בן פלוני שנפטר לפני זמן רב מבקש ממני שמחר אלך עם כבוד הרב לשוק, ואקח אותו גם לבית המטבחים כדי לשחט את השור שהוא רוצה לקנות בשוק.

האיש הוסיף ואמר כי למרות שהרב כבר חדל זמן רב מלבוא לבית המטבחים ולשחט, מחר הוא יבוא, אתה תגיש לו את הספיו, והוא בעצמו ישחט את השור,

מקאפישניץ לא חשב כך, וסמן לו בידו להשאר ולשמע את כל הגדופים עד שיגיע הלה מזעמו.

כשסים גערוותיו פנה אליו הרבי ואמר בשפה רפה ובנעימות, "יישר כח על הצעקות שנתת עבורנו, כי זה אכן מגיע לנו, אבל עכשו תן גם את המגיע עבור המוסדות של החנוף העצמאי, והגד נא כמה אתה מוכן לתרם עבורם".

לרנע השתומם העשיר ונבוך למשמע התגובה הבלתי צפויה, אבל מיד חלחלו הדבורים הקדושים של הרבי לתוככי פנימיות לבו ועוררו בו ניצוצי קדשה חבויים, הוא שלף את פנקס השקים ורשם סכום עתק ביותר, והעניק להם.

כשהיה רבי אהרן מספר ספור זה, היה מצין את מדת סבלנותו הרבה של הרבי מקאפישניץ שעמד בדממה והאזין לגערות החצופות של העשיר עז הפנים מבלי להגיב מאומה, כי לולי זאת היו יוצאים מביתו בידיים ריקניות והמוסדות הקדושים לא היו מקבלים את התרומה המכבדת. (מסחת שמן)

דברו אל בני ישראל לאמר זאת החיה אשר תאכלו מקל הבהמה אשר על הארץ (יא ב)

אני כותב כפי מיטב זכרוני ואם שגיתי ה' ימחל לי, את המעשה הזה שמעתי מפי הרב משה בלולו ז"ל, שהוא שמע אותו מרבי יצחק חי בוינבה זצ"ל, רבה של טריפולי אשר בלוב, שארע עמו.

בעת שעלה רבי יצחק על יצועו, חלם והנה איש שהרב זכר שהוא נפטר לבית עולמו עומד עליו, והוא מבקש ומתחנן לפני הרב לעשות תקון לנשמתו, מאחר והוא מגלגל בשור וסובל יסורים קשים ומרים, אין לו מנוחה לא ביום ולא בלילה, והוא מצוי בצער גדול מנשא.

את דבריו אמר מתוך בכי מר, והיו דבריו קורעים את לב שומעם, הוא בקש מהרב שיקנה את השור והוא בעצמו יברך עליו וישחט אותו, ועל ידי זה יצילו מצרתו, שאל הרב "איך אוכל לדעת את השור והיכן אמצאהו, הלא כמה וכמה שורים יש בשוק.

השיב האיש, "מחר תלך לשוק הבהמות

בדגים בכל גלילות המחוז, עד כדי שהגיע יום ערב שבת קדש ועדין בבית לא היו דגים לשבת.

השמש המשיכה בהלוכה, ומשראה אחי פי השעה מתאחרת ודגים אין, בקשני ללוותו אל הנהר הזורם בצדי העיר, בהגיענו נעמד סמוך לנהר וסגר עיניו לשעה קלה, לפתע קפץ מן המים דג הישר לרגלי הקדושות, רבי דוד נטלו ושב לביתו, שם מהרו להכינו לכבוד השבת המתקרבת. (דרכי יוד)

להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל (יא מז)

אחר שיצא הרה"ק רבי שניאור זלמן מליאדי בעל התניא זיע"א לחפשי ממאסרו בעיר פטרבורג, יעצו לו מקרביו שלא ימהר לצאת את העיר למען לא יאמרו שונאיו כי ירא הוא להתעכב בה, הוא עשה כדבריהם, והתאכסן בבית אחד מאנשי שלומו הגביר החסיד ר' מיכל לפלר ז"ל.

באחד הימים, ישב הרבי בבית מארחו במסבת חסידים ואורחים ושוחח עמם בדברי תורה, ואז הביע רצונו לשתות חמין עם חלב, וכעבר רגעים ספורים הגש לשלחן ספל חמין עם חלב כבקשתו.

הרבי המשיך בשיחתו הקדושה ואז הביע בשנית את חפצו לשתות חמין עם חלב, ענו לו הנוכחים כי הכוס כבר הנוחה לפניו, והוא המשיך בשיחותיו הקדושות, אחר זמן שאל בתמהון, מדוע לא יגש החלב.

נטל בעל הבית ר' מיכל את ספל החלב, נגע עמו קלות בידי הרבי, ואמר, הנה רבנו ספל החלב, עומד מוכן זמן רב, הזדעזע הרבי ואמר, "כמה גדולים דברי חכמים שמנו בין הדברים האסורים באכילה (עבודה זרה לה:), חלב שחלבו עובד פוכבים ואין ישראל רואהו, דעו וראו, באשר חלב זה נחלב על ידי עובד פוכבים בלא השגחת ישראל כדיו, על כן לא ראייתו הגם שעמד מוכן לפני".

בני הבית השתוממו על דברי הרבי ומהרו לחקור אחר הדבר, והתברר להם כי אכן ארע מכשול, והחליבה התקומה אותו בקור בשגגה ללא השגחת ישראל כנדרש. (מסרתיו אט לוחט)

קם האיש וספר שהרה"ק הנבאר מים חיים זיע"א נתקבל לרב בעיר יאס, ובבואו לעיר הכין את עצמו לדרשה הראשונה, אך לתמהונו לא עלה בידו להכין דרשה, הבין כי לא דבר ריק הוא, והתחיל להתבונן במעשיו.

לבסוף נזכר ששמע ממורו הרה"ק המגיד רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זיע"א שאמר על הפסוק 'ואת החזיר כי מפריס פרסה והוא גרה לא יגר', שהפסוק מרמז על מדינת מולדובה, 'כי מפריס פרסה', לעבר במדינה זו מתר, אבל 'הוא גרה לא יגר', להתגורר בה אסור, וכן גם מצא שעל המטבע שם יש צורת חזיר.

מיד קרא לפרנסי הקהלה והודיעם שהוא אינו יכול לשמש אצלם כרב, אך הם טענו כנגדו שבעת לא ימצאו רב אחר, אחר שהכל ידעו שהבאר מים חיים הינה בעירם מספר ימים ומיד עזב.

בידעו שרק הוא שמע את הדברים מהמגיד מזלוטשוב, אמר להם, "אני אביא לכם רב אחר, את הרב מאפטא", ואכן בהשתדלותו נאות הרב מאפטא לקבל על שכמו את משרת הרבנות בעיר יאס.

אחר כן שאל הרבי מטשורטקוב, ומי יודע למה עזב את יאס, ואז ספר אותו יהודי שהבאר מים חיים הזדמן ליאס לצרף דבר מצוה, נכנס אל הרב מאפטא ושוחח עמו, ובתוך דבריו שבח הרב מאפטא את אנשי יאס שיש ביניהם אנשי אמונה, ואפלו במקום שעל פי דין תורה חבבים בשבועה, יכולים להאמין להם בדבור פיהם וכדומה, וכידוע דרכו בקדש בגזמאות.

נענה הבאר מים חיים ואמר, "אם כן אף אני יכול לשמש כרב ביאס", ואז שאלו הרבי מאפטא למה באמת עזב את יאס ולא הרפה, עד שהכרח לומר לו את דברי המגיד מזלאטשוב, בשמעו זאת שכר מיד בעל עגלה להעמיס את כל חפציו וספריו, ומהר לעזב את העיר. (מלני בקודש)

את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר ומקשקשת במים בימים ובנהלים אתם תאכלו (יא ט)

ספר הרה"ק רבי יצחק ישעיה מטשחוב זיע"א הי"ד, כאשר התארחתי לשבת בצל אחי הרה"ק רבי דוד מקרשאנוב זיע"א, שרר אותה עת מחסור חמור

וטבל בה שבע פעמים, מיד נכנס הרב וטבל אחריו, ואז המשיכו בדרךם.

כשהגיעו לבית המטבחים, נכנס השור לבדו ומיד נשכב על הארץ ללא שהקצבים ישכיבוהו כהרגלם, הרב לקח את הספין מאת השוחט, בדק אותה וברך בכונה גדולה ושחט אותו, אחר חלק את בשרו לכל היהודים כדי שיגמרוהו כבר באותו היום.

בלילה ההוא אחרי שחיתת השור ותקונו, בא האיש אל רבי יצחק בתלום כשהוא שמח ופניו צוהלות כחתן יוצא מחפתו, ואמר לרב, "ברוך השם זכיתי ונתקנתי על ידך, אשריך ואשרי חלקך שזכיתני, בעל התגמול הוא ישלם לך", עד כאן שמעתי וכתבתי. (לחם לפי הטף)

דברו אל בני ישראל לאמר זאת החיה אשר תאכלו מכל בהמה אשר על הארץ (יא ב)

לפני הרה"ק התפארת שלמה מראדומסק זיע"א, הגיעו אנשים להתלונן על שוחט העיר ההולך לנוח על משכבו בשבת בבקר אחר הסעודה ואינו עוסק אז בתורה ויראה, השיב להם התפארת שלמה בניחותא, "רב תודות לכם שהרגעתם אותי."

מעולם חששתי מלאכל בשר שנשחט על ידו במוצאי שבת, כי אמרתי אולי אחרי עבודתו בקדש שהוא משקיע בעמל רב במשך כל יום השבת קדש, תש כחו במוצאי, עתה שמעתי ממכם שדרכו לנוח בשבת אחר הצהרים, אם כך הוא מגיע לבית השחיטה שלו ורענן ובלב רגוע אוכל לסמוך על שחיתו. (מפי ספרים וסופרים)

ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא ונטיע נטיע פרסה והוא גרה לא יגר טמא הוא לכם (יא ז)

ספר רבי מרדכי אריה הלוי הורוביץ ז"ל אב"ד באנילאו את אשר שמע מיהודי שהיה נכד הרה"ק האוהב ישראל מאפטא זיע"א, ועוד זכה לראותו בקטנותו והרבי אף החזיקו על ברקיו.

פעם שבת האיש אצל הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א ואחר כך אצל בנו הרה"ק דוד משה מטשורטקוב זיע"א, ובעת עריכת השלחן שאל הרבי מטשורטקוב מי יודע איך נהיה האוהב ישראל רב בעיר יאס, והוא ענה שהוא יודע.

פרשת שמיני

קביעת הרב בכשרות העוף

בני העיר אוהל שבהונגריה לא נהגו להטריד את רבם הנערץ, הרה"ק רבי משה טייטלבוים זיע"א, בעל 'שמח משה', בשאלות שגרתיות של חיי היום יום. את השאלות הפשוטות בנושא כשרות עופות שנשחטו או ביצים שנמצא בהן חשש דם, היו מפנים לדייני העיר מורי ההוראה ושומעים מהם את דבר ה' זו הלכה.

רק בעניינים מורכבים וסבוכים היו פונים אל הרב. שאלות חמורות בדיני ממונות או היתרי עגונות הובאו בפני הישמח משה, והוא השיב להם כראוי בחכמתו. עם זאת, כאשר הדיינים לא נמצאו בעיר או לא יכלו להשיב באותה עת, ובני העיר נזקקו לתשובה דחופה, פנו ביראת כבוד אל הישמח משה והוא השיב להם כדת וכהלכה.

יום אחד הגיע ילד צעיר לבית הישמח משה ובידו עוף שנשחט זה עתה. הילד התנצל שלא מצא את הדיינים מורי ההוראה, ומאחר שאמו ממחרת להכין את העוף לארוחה המשפחתית, הוא מבקש מהרב לקבוע אם העוף כשר.

הילד, שהיה חכם וחרף לגילו, ידע גם להצביע ולהסביר את מהות השאלה שבגינה הגיע לרב. "הנה", הצביע הילד על ריאת העוף, "יש בה חור עגול, ואיננו יודעים אם זה סימן לכך שהעוף טרף או שמא הוא עדיין כשר. אני זקוק", המשיך הילד, "לפתק מהרב שיקבע את גורל העוף: האם כשר הוא אם לאו."

הישמח משה בחן את העוף והריאה המחוררת ולא ידע את נפשו. מחד, היה ברור לו שחור כזה מטריף את העוף. מאידך, תמה כיצד השוחט והבודק לא הבחינו בחור שכזה?! הוא ביקש לפסול את העוף כטריפה, אולם חש בנפשו שאינו מסוגל לעשות זאת ולבטא את המילה 'טריפה' שתפסול את העוף מאכילה.

בעודו מהרהר במתרחש, כשליבו אומר לו שמהו כאן אינו כשורה, פנה הישמח משה אל הילד ושאל: "אמור נא לי, ילד יקר וחביב, עוף זה - של מי הוא? מה אתה יודע עליו?"

הילד החינני השיב בתמימות ובפירוט: "עוף זה שייך למשפחתנו. אני בנם של אבי

ר' יקותיאל ואמי מרת פערל. הוריי קנו את העוף לפני יום-יומיים, וזה עתה הבאנו אותו מבית השחיטה. אמי, שביקשה להכין את העוף לאכילה, גילתה את החור בעוף, ועצרה את הבישולים. לאחר שהתייעצה עם אבי, שלחה אותי לשמוע דעת תורה. הילד שב והתנצל על כך שהטריד את הרב בשאלה זו, אך לא מצא את הדיינים מורי ההוראה.

הישמח משה הרגיע את הילד ואמר לו כי אין בליבו כל טרוניה על בואו, וכך ראוי ונכון לעשות. אולם בליבו תמה עד מאוד. הוא הכיר את אבי הילד, ר' יקותיאל, כאברך תלמיד חכם מופלג ובר אוריין, ולא הבין מדוע נזקק לשלוח את בנו עבור שאלה פשוטה כזו, שהרי ברור כשמש שהעוף אסור באכילה.

פליאה זו העצימה את חששותיו של הישמח משה כי דבר מה אינו כשורה בעוף זה ובשאלת הילד, אלא שלא הצליח להבין את פשר הדבר. מדוע אין דעתו נוחה מלקבוע כי העוף טריפה, כפי שקובעת ההלכה במקרה שכזה, ומדוע אבי הילד לא ידע בעצמו כי העוף אסור באכילה.

לאחר דקות ארוכות של מחשבה החליט הישמח משה כי הטוב ביותר יהיה לזמן את ר' יקותיאל, אבי הילד ובעל העוף, ולשמוע ממנו עצמו כיצד השתלשלו הדברים. אולי כך תבוא התעלומה המטרידה על פתרונה המלא.

האיר הישמח משה פנים אל הילד ואמר: "ילד יקר, השאר בחדרי את העוף, ולך עתה בזריזות לביתך. שם תאמר לאבין כי אני מבקש שיואל בטובו להגיע אליי, כי יש לי דבר מה לשאול אותו." הילד מיהר לביתו, ולא חלפה שעה קלה עד שאביו, ר' יקותיאל, נראה ניצב בפתח חדרו של הישמח משה.

הישמח משה ביקש מר' יקותיאל לבחון את העוף ולחוות דעתו. ר' יקותיאל היסס להורות הלכה בפני רבו, אך בעידוד הרב הביט בעוף והשיב מיד: "ברור שהעוף טריפה. יש בו חור בריאה, וניכר שאסור לאכילה."

באותו רגע הביט הישמח משה בר' יקותיאל בעיניים בוחנות ונוקבות ואמר:

"דע לך כי גם דעתי נוטה לפסוק שהעוף טרף! רואה אני את החור בעוף, והרי הלכה פסוקה וברורה היא שחור כזה אוסר את העוף ודינו כטריפה! אלא, שעם כל זאת, אני מצליח להוציא פסק זה מפני! חש אני במעצור שמונע ממני את אמירת ההלכה!"

ר' יקותיאל הביט בישמח משה בתדהמה, ולא האמין למשמע אוזניו. הרב לא עצר את דבריו והמשיך: "לבי אומר לי כי העוף כשר ומותר באכילה למהדרין מן המהדרין! שמא תשאל על הנקב המטריף את העוף? לדעתי חור זה נוצר רק לאחר שחיטת העוף! בשעת שחיטה לא היה חור זה, ולכן העוף כשר לגמרי."

אך הוציא הישמח משה דברים אלו מפיו, ור' יקותיאל נפל ארצה מתעלף... לשמע החבטה העזה נזעקו כמה מבני ביתו של הרב ועוררו את ר' יקותיאל מעלפונו הכבד. או אז, אמר בקול רועד כשדמעות חרטה שוטפות את עיניו: "מודה אני ומתוודה כי אמת נכון הדבר אשר אמר הרב! העוף כשר היה, ואני הוא זה שחוררתי את ריאת העוף כדי שתיראה כטריפה."

השתומם הישמח משה ושאל: "מהיכי תיתי שתעשה דבר שכזה? מדוע עלה בדעתך רעיון מוזר כזה, בו אתה מפסיד לעצמך בידיים את העוף הכשר?" ר' יקותיאל פתח והסביר לרב כי כוונתו הייתה לחסוך בהוצאות: בעיר אוהל, כמו בערים נוספות, היה נהוג ומקובל שהשוחט היה מקבל את שכרו המלא מבעל הבהמה או העוף רק כאשר השחיטה עלתה יפה ובעל החיים היה מותר באכילה. כל עוד ובעל החיים התגלה כטריפה, והיו מביאים לשוחט פתק עם קביעת הלכה שהיה זה טריפה, היו פטורים מלשלם.

"כיוון שכך", הסביר ר' יקותיאל לישמח משה וקולו רועד מבושה, "לא חפצתי לשלם לשוחט את שכרו המלא, ובשל כך ביקשתי להשיג פתק כי עוף זה הוא טריפה ולהביאו לשוחט. עם זאת, הוסיף בהשפלת עיניים, "את העוף עצמו, שידעתי כי הוא כשר למהדרין, היה בדעתי לאכול יחד עם משפחתי."

הישמח משה נותר המום מהסברו של ר' יקותיאל וביקש לדעת: "האם זו הפעם הראשונה שעשית כן, או שמא זהו מנהגך

נכון. כמו שהובא בתוספות (כתובות קד"ה לא נהנית) בשם הירושלמי, 'עד שאתה מתפלל שיכנסו דברי תורה לתוך פיך - התפלל שלא יכנסו מאכלות אסורות לתוך מעיך'. הרי לך ירושלמי מפורש, שאי אפשר להשגות התורה - כי אם שיהיה נזהר ממאכלות אסורות.

ואלה הדברים שדברנו נרמזים כאן בפסוקים אלו (ויקרא יא מג) 'אֶל תִּשְׁקָצוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם בְּכָל הַשָּׂרֵץ הַשָּׂרֵץ וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם', פירוש, שעל ידי שאינו נשמר ממאכלות אסורות נטמא בהם, ששורה עליו רוח טומאה והמאכל מטמטם את לבו, ואינו יכול להשיג השגות התורה, לכן הזהירה התורה 'אל תשקצו את נפשותיכם' במה שאסרתי לכם, כי על ידי שתאכלו מה שאסרתי לכם - 'ונטמתם במ' שהמאכל מטמטם את לבו.

'וְהִתְקַדְשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדָשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אָנִי' (שם פסוק מד). לכן צריכים אתם לזהר ממאכלות אסורות, ואז יש מקום להקדושה עליונה לשרות עליכם 'והייתם קדושים'. ואם האדם נזהר בכל אלה כמו שאמרנו לעיל שורה עליו הקדושה עליונה, ואז יכול ללמוד התורה ולהשיג השגות התורה.

ואלו דברי הרה"ק השם משמואל זיע"א (שמיני תרע"ד): ויש לומר גם כן שברוב השנים קוראים פרשה זו בשבת הראשון אחר הפסח, ובודאי לא במקרה היא אלא בכוונה, מטעם הנ"ל: אחרי אכילת מצוה שבחג הפסח 'מיכלא דאסותא', 'מיכלא דמהימנותא' שישראל מתחדשין ומחליפין כוח לכנוס תחת כנפי השכינה להיות לעם לה', באה אח"כ האזהרה לפרוש ממאכלות אסורות כנ"ל.

ומכאן יש לימוד לכל אדם הבא ליטרה, שראשית דרכו ישגיח על אכילתו שתהיה בקדושה ובטהרה, ובשביל זה בא לטהרת מחשבה, וכל עבודתו ותורתו יהיו באופן אחר לגמרי, ובזוהר הקדוש (מא:): 'כל עמל אדם לפיהו', בשביל שלא שמר את פיו ממאכלות אסורות, ומוכן ממילא להיפוך שהמתקדש במאכלו נסתלק ממנו כל עמל, וברש"י תהלים (מ ט) 'ותורתך בתוך מעי', שמאכלי הוא על פי התורה, שנשמר ממאכלות אסורות, אם כן המתקדש במאכלו נעשים גם המעיים שהוא שפלות הגוף נמי קודש, ודי בזה.

וגם המלאך הטוב מסכים עמו, וכך העוף נאסר לבני ישראל.

"בסופו של דבר", הטעים הישמח משה, "ההכרעה על כשרות העוף מסורה בידי הרב, וכפי שהוא גוזר כך נעשה על ידי המלאכים הניצבים עמו. אין זה משנה אם פסק כראוי או לא - רק זאת: הכרעת הרב היא הקובעת, והמלאכים העליונים מסכימים עמו ונותנים לעוף את החותם הסופי - כשר או טרף."

"לפיכך", סיים הישמח משה את דבריו לר' יקותיאל, "כאשר פסקו מורי ההוראה על עופותיך שהם טריפה, הגם שפסק זה ניתן בטעות שכן אתה הוא שיצרת את הפסול כביכול, מכל מקום המלאך הרע השפיע את טומאתו והעוף נהפך לאסור באכילה. ומשכך, אם בישלת בביתך עופות שרב קבע עליהם איסור, הרי שכל הכלים נאסרו, ועליך להכשיר ולהגעיל מיד את כל מטבחך כדת וכדין. זאת מלבד חובתך לפייס את השוחטים ולשלם להם את כל המגיע להם."

"מהיום והלאה", חתם הישמח משה את דבריו, "הישמר במעשיך ואל תלך בדרכים עקלקלות, שהרי ראית בעצמך מה אירע לך."

כתב הרה"ק ה'מאור ושמש' זיע"א: ולכן אנו קוראים ברוב השנים פרשת שמיני תיכף אחר הפסח, שבפרשה זו נזהרו ישראל שירחיקו עצמן ממאכלות אסורות, שאי אפשר לבוא להשגות התורה עד שישמור את עצמו ממאכלות אסורות מכל וכל. ובפסח שישראל אכלו מצה - נתקדש פיהם על ידי אכילת מצה, ותיכף אחר פסח אנו קוראים פרשת שמיני כדי שנשמור עצמינו ממאכלות אסורות, ונזכה להשגות התורה. ואפילו מן דבר שאינו אסור אלא משום חומרא בעלמא - יש לו לאדם לזהר מהן; ובפרט לחקור שלא לאכול אלא מן שוחט כשר על צד היותר טוב. וכל דבר הצריך סימן או בדיקה מן תולעים - צריך להחמיר על עצמו לעשות כדת וככון, ואז יוכל לבוא להשגות התורה.

אבל אם הוא מיקל על עצמו אפילו בדבר שאינו אלא חומרא בעלמא, אפילו אם יתנהג בדרכי חסידות ופרישות על כל הצדדים, ושוקד על פתחי תורה ועבודה יום ולילה - לא יוכל להשיג הקדושות עליונות על

מימים ימימה? ר' יקותיאל לא הסתיר דבר וגילה את האמת כולה: "זה מנהגי כבר שנים רבות. לאחר שהשוחט שוחט את העופות כדת וכדין, אני יוצר פגם או ריעותא כלשהי בעוף שתגרום לו להיראות טריפה. מורי ההוראה, בראותם את הפגם, אוסרים את העוף ונותנים לי אישור על כך, וכך אני נפטר מתשלום לשוחט."

"לעיתים", המשיך האברך בהודאתו, "אני נמנע מלעשות זאת, כדי שלא לעורר תהיות מיותרות כיצד כל עופותיי מתגלים כטריפה, ויתר על כן - אם אכן הם טריפות, איך זה שמשפחתי אינה נמנעת מאכילת בשר עוף? לפיכך, מפעם לפעם אני משלם לשוחט את המגיע לו, ובשאר המקרים משתמש בתחבולה זו שעד עתה צלחה מאוד, בעוד אנו אוכלים את העופות הכשרים לשובע."

נרעש הישמח משה ואמר: "אילו היית זז פעם ראשונה, לא הייתי פוסק כפי שאני עומד לפסוק כעת. אך מכיוון שעשית זאת פעמים רבות, והיה זה מנהגך מימי קדם, דע לך כי עליך להכשיר מיד את כל מטבחך - את כל הסירים והצלחות שניתן להכשיר, ואת אשר אי אפשר להכשיר - עליך לשבור ולהשליך. זאת משום שטריפות התבשלו במטבחך, והן אסרו את כל הכלים."

אחזה חרדה בר' יקותיאל והוא שאל ברעה: "מדוע עליי להכשיר את המטבח והכלים? הלא אני יודע בוודאות שכל העופות שהתבשלו בביתי היו כשרים ומהודרים! אמנם הרבנים פסקו לאיסור, אך זה היה רק מפני שהטעיית אותם, בעוד שלאמיתו של דבר לא היה בעופות כל פסול."

נענה הישמח משה: "טעות חמורה בידך כשאתה חושב שהעופות הללו היו כשרים למרות פסיקת מורה ההוראה לאיסור. דע לך, כי בשעה שרב עומד לפסוק שאלה על עוף ולקבוע אם הוא מותר או אסור באכילה, ניצבים משני צדדיו שני מלאכים עליונים - מלאך אחד מצד הקדושה ומלאך שני מצד הטומאה."

"כאשר הרב פוסק שהעוף כשר", המשיך הישמח משה, "מיד המלאך הרע עונה אמן בעל כורחו. המלאך הטוב משפיע קדושה על העוף, והרע מסכים עמו, וכך העוף ראוי למאכל בני ישראל. לעומת זאת, כשמתגלה טריפה והרב פוסק לאיסור, באותו רגע משפיע המלאך הרע את טומאתו על העוף,

מלון ירוזן וזוזשום נלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אבניצרא שליט"א

מִילְתָּא

חֻזְרָא

חֻזְרָא דְאַזְרֵייתָא יסוד חדש ונפלא על הפרשה

שתיית יין המועילה לעבודת ה'

וכל הנהנה מסעודה שתלמיד חכם שרוי בתוכה כאילו נהנה מזיו השכינה' (ברכות ד.סד).

כמו כן טובה שתיית היין בסעודת הודיה על ניסי ה' עם האדם, ונרמז בכתוב **ולא תמותו** היינו כשניצל ממוות. **חוקת עולם** רמז לברית מילה שהוא 'חק בשארו שם' (ברכת המילה), **לדורותיכם** סעודת נישואין שהוא בכדי להעמיד דורות. ולהבדיל בין הטמא ובין הטהור זו סעודת פורים שמצותה עד דלא ידע להבדיל בין 'ארור המן' ל'ברוך מרדכי' (מגילה ז:). **ולהבדיל בין הקודש ובין החול** רמז לקידוש והבדלה. **ולהורות את בני ישראל את כל החוקים** רמז לסעודות מצוה שעושים בסיום התורה, ובכל סעודות אלו מצוה לשתות יין.

כשעושים רצון ה' מתמלאים שמחה ללא צורך בשתיית יין

נראה להוסיף בזה על פי ביאורו של הרה"ק **רבי שמחה בונם מפרשיסחא ע"ה** שהוקשה לו מדברי המדרש על הפסוק 'יין ושכר אל תשת' אומר המדרש (ויק"ר יב ג) זהו שכתוב (תהלים יט ט) 'פקודי ה' ישרים משמחי לב', ויש להבין מהו הקשר בין שני מקראות הללו. ותירץ, דהנה יש להבין מדוע נאסר על הכהנים לשתות יין הרי על היין נאמר (שם קד טו) 'ויין ישמח לבב אנוש', ועבודת ה' ראויה היא שתהיה בשמחה.

אולם הכהן אינו נדרש ליין המשמח כי כאשר נצטווה לא לשתות יין אם כן בכל עת מניעתם מן היין הם מקיים מצות ה', והלא על מצות ה' נאמר 'פקודי ה' ישרים משמחי לב', אם כן אינם צריכים להגיע לעצת היין כדי להגיע לשמחה, אלא כבר ברגע שמקיימים רצון משמחים הם את לבבם ושוב יכולים לעבוד עבודת הקודש בשמחה.

מכאן נלמד לכלל עבודת ה', שאיננו נדרשים לעצות חיצוניות כדי להגיע לשמחה של מצוה, כי 'פקודי ה' ישרים משמחי לב' והעושה אותם יחוש שמחה אמיתית שנמשכת לתמיד ונהרהר תאיר פניו בעת עסקו בעבודתו של מקום כפי שהצטווה מהקב"ה יתעלה שמו לעד, אמן.

והחג. [וכדברי האורחות צדיקים (שם): גם צריך לשמוח בשבתות וימים טובים ופורים, כי כולם זכר ליציאת מצרים ולזכר הניסים שהפליא עם בחיוריו, לכן ישמח בליבו בזכרו חסדי המקום וגודל טובותיו עם עושי רצונו. ועבור כן מתקנים מטעמים ומלבושים יקרים ושותים יין כדי לשמח הלב, ויזהר שלא ישמח השמחה ההיא על ההבלים, אלא ישים השמחה על אהבת השם יתברך, וישתעשע בשעשוע אהבת הצור, וישמח ויגל בשמחת אדון כל, אשר ציוה להתענג ביום ההוא ולשמות. גם יזכור בימים ההם נועם עולם הבא, אשר הוא תכלית הנעימות. ונאה לאדם בעת ההיא שמתענג בתענוגים, שיזכור התענוגים הגדולים ויתאוה להם, כדכתיב (ישעיה נח יד) 'אז תתענג על ה''].

בבואכם אל אוהל מועד רמז לעת שזוכים להסב בסעודתם של צדיקים שעליהם נאמר (יחזקאל מא כב) 'זה השולחן אשר לפני ה'',

יין ושכר אל תשת אמה ובניך אמה בבאכם אל אוהל מועד ולא תמתו חקת עולם לדורותיכם. ולהבדיל בין הקדש ובין החול ובין הטמא ובין הטהור. ולהורות את בני ישראל את כל החוקים אשר דבר ה' אליהם ביד משה (י ט-יא). בשם הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב ע"ה מובא כי בפסוקים אלו יש למצוא רמז לענין הימים שבהם מצוה לשתות יין, שבזמנים אחרים כבר הגדילו בספרי מוסר להזהירנו משתיית יין עד שכתב **באורחות צדיקים** (שער השמחה) ויש עוד שמחה מעורבת, המפלה עשן לכל המצוות והמשכחת יראת השם, יתברך, מלכות בני אדם, כגון: אלו המשתכרים ושמחים בבית המשתה, ואחרי השמחה הזאת תוגה, כי הרבה קלקולים באים מתוך המשתה.

וכך נדרש בפסוק: **יין ושכר אל תשת** רק כאשר **אתה ובניך** רמז לליל הסדר בו מצווים 'והגדת לבנך', וכן שבתות וימים טובים שבהם מסובין הבנים עם האבות לסעודת השבת

מִילְתָּא דְפְרִיָאָה

בבני המשכן נשלמה תכלית הבריאה

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְגו' (ט א). אמרו חז"ל (מגילה י: תו"כ): אותו היום היתה שמחה לפני הקדוש ברוך הוא כיום שנבראו בו שמים וארץ, כתיב הכא 'ויהי ביום השמיני', וכתוב התם 'ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד'.

בביאור עניין השמחה בגמר מלאכת המשכן ביארו בספרן של צדיקים שהרי תכלית בריאת העולם להשרות את השכינה בעולם התחתון כמו שאמרו חז"ל במדרש תנחומא (נשא טז) 'בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את העולם נתאוה שיהא לו דירה בתחתונים כמו שיש בעליונים'. וכך אכן היה בראשית הבריאה שעיקר שכינה בתחתונים היתה, אבל בחטאי האדם נגרם סילוק השכינה מן העולם, וכך הייתה מסתלקת והולכת מרקיע לרקיע עד לרקיע השביעי, עד שבאו האבות הקדושים ובעבודתם היו ממשיכים את השכינה מרקיע לרקיע.

ובבנין המשכן הושלמה ירידת השכינה לשכון בעולם וזכינו להשיב את השכינה לשכון בארץ כמו בראשית הבריאה, ולכן היתה השמחה במרום ביום חנוכת המשכן כיום שנבראו בו שמים וארץ, שיצאה אל הפועל הכוונה העליונה בבריאת שמים וארץ להשרות שכינתו בתחתונים.

ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

זה הדבר אשר ציוה ה'

ויהיה בה נחת רוח לבוראו, יסלק מנפשו כל צד הנאה עצמית שעלול לצמוח לו מאותו מעשה, ואז יזכה לבוא אל האמת, ומן השמים יסייעו בידו להודיעו האם כשר ונכון הוא אם לאו.

ובאמת ראוי לו לאדם להיזהר שלא לעשות שום מעשה שאין בו משום רבוי כבוד שמים בעולם, ואם אינו מוצא שום תועלת רוחנית במעשיו יפרוש מאותו מעשה כי לא לרצון יהיה לו, ובזה יבוא הכתוב **זה הדבר אשר ציוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'**, אם במעשיכם יתרבה כבוד ה' וירא עליכם, בזה תדעו כי זהו הדבר אשר ציוה ה' לעשותו.

הדבר אשר ציוה ה' ולכן כך תעשו. לאחר מכן שיבוא שערי המצוה ויעשנה בשלימות כרצונו יתברך, שוב יקוים בו **וירא עליכם כבוד ה'**, שיבין מהות ופנימיות כל מצוה בבחינת 'כבוד ה' הנמצא בעשייתה.

אם נעשה ממעשיו ראיית כבוד ה' אות הוא כי זה הדבר שציוה ה'

עוד קיבלנו מרבנו הקדוש **הבעל שם טוב ע"ה** בשם **הרמב"ן ז"ל**, לימוד ודרך להכשיר מעשיו לרצונו יתברך. מה יעשה אדם וידע כי אכן אלו המעשים הם רצון ה'. על זה קיבלנו עצה מובהקת זו, כשהאדם מסופק במעשיו אם רצויים הם במרום אם לאו, ואינו יודע להכריע בדעתו באיזו דרך יבחר

ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה' (טו). הקשו המפרשים מהו זה הדבר אשר ציוה ה' שאינו אומר מהו הדבר, וכל אחד תירץ לפי דרכו. שבעים פנים לתורה ואענה אף אני חלקי: ידוע כי אם יעשה אדם בתחילת דרכו את המצוות בכוונות הנכונות עלול להגיע למצב שימנע חלילה מעשיית המצוה, כי יראה עד כמה גדולה היא המצוה ועד כמה יש לו להכין ליבו ונפשו אליה, ואמור יאמר לנפשו קשה מאוד הדבר לעשותו כראוי וכיאות.

לכך באה תורה במתק דבריה ואמרה **זה הדבר אשר ציוה ה'** תעשו תחילה יש לו לאדם לעשות המצוה בלי הבנה, ורק מחמת שזה ציווי ה' הוא הגורם לעשייתו כאמרו זה

שלמות המצוה בשעת המעשה

שהרי הקדוש ברוך הוא מסכים עם הכהן בברכותיו, וישראל מתברכים משני צדדים מלמעלה ולמטה, מלמעלה שורה השכינה על אצבעות אלו, והכהן המברך מברכם מלמטה, בוא וראה דברים הנעשים למטה מעוררים דברים למעלה, כעין זה בפרישת אצבעות הכהן למטה מתעוררת שכינה לבוא ולשרות עליו].

והנה, שלמות המצוה היא שעל ידי ההכנה במחשבה ובדיבור מביאים אותה לידי גמר מעשה, כעין דברי חז"ל (תנחומא עקב ו) אין המצוה נקראת אלא על שם גומרה, כיון שכך נקראת מצוה זו על שם גמר המעשה בשם 'נשיאת כפים'.

בגמרא (סוטה לח.) שהמדובר הוא בנשיאת הכפיים דווקא, ועל ידי שמקדש מחשבתו ודיבורו נעשו ידיו צינורי ההשפעות כל טוב מהשם יתברך לבני ישראל.

וכדאיתא בזהר (נשא קמה): וכד פריש ידיו כהנא שכינתא שריא על אינון אצבעון, דהא קודשא בריך הוא אסתכם עמיה דכהנא באינון ברכאן, וישראל מתברכין מתרין סטרין מעילא ותתא, מעילא שכינתא דשריא על אינון אצבעון וכהנא דקא מברך, תא חזי מלין דקא עבדי מתערין מלין לעילא, כגוונא דא בפרישו דאצבעון דכהנא לתתא אתערת שכינתא למיתי ולשריא עלן [-וכשפורש הכהן ידיו השכינה שורה על אצבעותיו,

וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם (ט כב). ברכת כהנים קרויה בכל מקום 'נשיאת כפים', ויש להבין מדוע נקראת בשם זה ולא 'ברכת כהנים' על שם הברכה שהיא העיקר, וכמו שכתוב (במדבר ו כג) 'כה תברכו את בני ישראל'.

פירש בספר **זכרון אלעזר להרה"ק מסאסוב ע"ה** על פי הידוע שכל מצוה כוללת מחשבה דיבור ומעשה, וברכת כהנים חלוקה כך, חלק המחשבה שבה הוא לאהוב את כלל ישראל, כמו שמברכים 'לברך את עמו ישראל באהבה', וחלק הדיבור הוא באמירת הברכה בפיו, וחלק המעשה הוא בנשיאת כפיו כמו שכתוב **וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם** וכמבואר

מסירות נפש במצוות

חיות המצוות מכוח צווי ה'

אכן כל זה הוא במצוות אשר צוה ה' לעשותם, אבל המקיים מצוות שלא הצטווה עליהם, אף אם כוונתו לשמים אינו זוכה לסגולת המצוה המצילה את מקיימיה, כמו נדב ואביהוא שנאמר בהם **ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא ציוה אותם**, כי מחמת שהיו מעשיהם ללא ציווי ה', לא הייתה סגולת המצוה מגינה בעדם, ואף שהגיעו למדרגות נעלות עד מאד ולדבקות בה' יתברך, מכל מקום לא זכו להבטחת התורה 'וחי בהם', ופרחה נשמתם בדביקות ומתו.

מעלת המצווה ועושה

וזהו שאמרו חז"ל (ב"ק לח.) גדול המצווה

ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש וישימו עליה קטרת ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אתם. ונתצא אש מלפני ה' ונתאכל אותם וימתו לפני ה' (י א-ב). כל מצוה שאדם עושה צריך הוא לעשותה בדבקות לה' יתברך, כמו שנאמר (דברים י כ) 'ובו תדבק', ואתם הדבקים בה" (שם ד ד), ובאמת ראוי היה שתפרח ממנו חיותו מחמת דביקותו בקיום המצוה, אכן כאשר מקיים מצוות כרצון וציווי ה' יתברך, אזי סגולת המצוה מגינה עליו שלא יארע לו מאומה, ואדרבה נאמר בו 'וחי בהם', כי המצוה היא הנותנת בו חיות חדשה בעולם.

יסוד הקדושה שבישראל בא באמצעות המצוות

כביכול ועוד ע"י מעשים גשמיים, נראה אור בדברי הרה"ק בעל **אבני נזר ע"ה** והובאו באמרי בנו בעל **שם משמואל ע"ה** (בא תרע"ו ד"ה ויאמר ובכ"מ), שהאדם הוא שליחו של הקב"ה לקיים תורה ומצוות בעולם הזה, וכמו ששלוחו של אדם כמותו (ברכות לד:); וכח המשלח בשליח וידו כידו, כן כביכול שלוחו של הקדוש ברוך הוא כמותו, ונחשב מעשה המצוות כמו כביכול הוא הפועל והעושה, עכ"ד.

וכתיב 'צלם אלקים עשה את האדם' שבו לרמוז לאדם על תפקידו ושליחותו בעולם, שלכן נברא האדם בצלם אלקים שיהיה בו הכח בעצמותו להיות כמו המשלח הוא הקב"ה ששולח אדם לעולם הזה לקיים מצוותיו, ואז אכן נהיה האדם כמו הקב"ה כביכול כי שלוחו של אדם כמותו, וכן שליח הקב"ה נעשה כמותו עד שניכר בו צלם אלקים הדומה לבוראו.

כשיודע האדם מזה יש לו להתמלאות בשמחה ואהבה בהתלהבות אש קודש שזוכה לקיים מצוות ה', הרי זה דבר נשגב שלא זכה לו שום ילוד אשה, ורק איש מישראל זוכה במעשי המצוות להתחבר לבורא יתברך ולהיות כביכול כמותו בצלמו כדמותו. מנגד, מתמלא הוא ביראת הרוממות בהעלותו על ליבו להיכן יכול להגיע אדם במעשיו ותאחזנו חרדה ופחד מהדר גאונו יתברך, שהוא עצמו האיש הקרוץ מחומר זוכה להיות כמותו יתברך. אשרינו שזכינו לכך.

ואף שאין לנו שמץ של השגה בקדושה עצומה זו, על כל פנים מן המעט שבמעט די לנו לגשת למצוות ה' בהכנה הראויה בדחילו ורחימו, כפי שאמרו צדיקים בכוונת הברכה 'אשר קדשנו במצוותיו, והקשו, הרי ברכה זו מברכים גם על מצוה אחת והיה לנו לומר 'אשר קדשנו במצוותו, אלא שלכל מצוה יש להקדים יראה ואהבה דחילו ורחימו כדי שתעלה לרצון, לפיכך אומרים 'במצוותיו' לשון רבים גם על מצוות יראה ואהבה הקודמים למצוה. כך מובא בתפארת **שלמה** (לברכת התורה) שעל זה מברכים 'אשר קדשנו במצוותיו' שהן אהבה ויראה, 'וציונו' בפרטות על אותה מצוה שעומד בה. ומוסיף לבאר שכך משמעות הכתוב (דברים י"ב) 'ועתה ישראל מה ה' אלקיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה' אלקיך וגו' ולאהבה אותו ולעבוד את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך', נמצא שכל מצוה גוררת עמה גם שתי מצוות אהבה ויראה.

מזה, שכאשר איש מישראל מקיים המצוות מתקדש הוא בקדושה עליונה שכן עושה את המצוה יחד עם הקב"ה כביכול, וזה מה שאומרים קודם כל מצוה 'אשר קדשנו במצוותיו' שמקדשנו במצוות שהוא עצמו מקיים.

ואפשר לומר שבכך משבח הכתוב את אברהם אבינו ע"ה באמרו (בראשית כו ה) 'עקב אשר שמע אברהם בקולי' וישמור משמרת מצוותי חוקתי ותורותי, שאברהם אבינו קיים כל מצוות ה' עד גו', בידיעה והתקשרות בקב"ה שבעצמו מקיים המצוות.

וזהו שאמר הכתוב 'והתקדשתם והייתם קדושים', הכיכד 'כי קדוש אני ה' אלקיכם', וכן אמרו 'קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם', ומה טעם יש בזה 'כי קדוש אני ה' אלקיכם', כלום יכולים אנו להיות כמותו כביכול. אלא שכאשר מקיימים ישראל את המצוה גם הקב"ה מקיים המצוה כנאמר 'כי קדוש אני' שכביכול הקב"ה מתקדש אף הוא במצוה זו, ואת המצוה הזאת קידש אותנו הקב"ה ונתנה לנו כדי להתקדש.

'והתקדשתם' - בעשיית המצוות מוסיפין כביכול כח בפמליא של מעלה כאמרו 'כי קדוש אני'

קדושת המצוות מוסיפה קדושה בשמים, כמו שביאר הרה"ק **רבי לוי יצחק מברדיטשוב ע"ה** על דברי רבותינו ז"ל (ב"ר צ ב): 'קדושים תהיו, יכול כמוני, תלמוד לומר 'כי קדוש אני ה' אלקיכם', קדושתו למעלה מקדושתכם. וביאר בזה, 'קדושתו למעלה, הרי היא 'מקדושתכם', כיצד מתרבה הקדושה בשמים כביכול, ע"י קדושתכם. שכן בני ישראל בקיום המצוות מוסיפין כח בפמליא של מעלה כמו שדרשו בזהר הקדוש (בא לב:): מהנאמר (תהלים סה לה) 'תנו עוז לאלקים'. משכך מה שאומרים 'אשר קדשנו במצוותיו' בא לומר שקידש אותנו הקב"ה במצוות שבאמצעותם מוסיפים קדושה כלפי מעלה.

קדושת המשלח בשליח

ובביאור הדבר כיצד יתכן שאדם קרוץ מחומר יכול להוסיף קדושה כלפי מעלה

כִּי אֲנִי ה' אֱלֹקֵיכֶם וְהִתְקַדַּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי, וְלֹא תִטְמְאוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּכָל הַשְּׂרָץ הָרִמֵּשׁ עַל הָאָרֶץ (יא מד). הנה יסוד הקדושה בישראל הוא באמצעות קדושת המצוות, שלכן מברכים לפני כל מצוה 'אשר קדשנו במצוותיו' שעל ידי המצוות זוכים אנו לקדושה של מעלה. כלשון **האלשיך הקדוש ע"ה בתורת משה** (בראשית יח א): כמה מעלות טובות מקנה המצוה בעושיה, כי תקדשנו ותזככנו עד שיהיה כבירה חדשה, כנוסח ברכותינו 'אשר קדשנו במצוותיו', כי על ידי מצוותיו מתחדשים האיברים העושים אותם, ועל כן הם רמ"ח מצוות עשה לעומת רמ"ח איברים ושס"ה מצוות לא תעשה כנגד שס"ה גידים.

וראה עוד שם (להלן טז ג): על כן לאדם אמר לטהר ולתקן את עצמו יקיים תרי"ג מצוות הכוללים את כללות האדם, שהם רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה לעומת רמ"ח איברים ושס"ה גידים, כי בהן יקנו כל חלקיו איכות טהרה וקדושה, כמאמרנו בכל נוסחאות ברכות המצוות 'אשר קדשנו במצוותיו', שהוא כי על ידי מצוותיו יתברך מתקן חלאת זוהמת חומרנו ומקדשו חלף עכירות איכותו.

וכן כתב בדרך זו **בשל"ה** (מס' תמיד נר מצוה): 'אשר קדשנו במצוותיו וציונו', שכוונת הברכות הללו הוא שאנחנו מברכין לשמו יתברך על כל טוב אשר גמלנו, שטיהר וקידש אותנו במצוותיו הקדושות שהם קיום העולמות כנודע, ועל ידיהם אנו נקראים קדושים ונתקדש גופנו ונשמותינו, והם תכליתנו, לא זולת זה בשום ענין בעולם.

'והתקדשתם' במצוות 'כי קדוש אני' ואף אני מקיים המצוות

ואומרים 'קדשנו במצוותיו', כי מלבד שציונו וקידשנו באמצעות המצוות, עוד נוסף על כך שהוא עצמו מקיים איתנו את המצוות, ולכן נקראים 'מצוותיו' דווקא, שהקב"ה מקיים המצוות כמו שאמרו בגמרא (ברכות ו). שהקב"ה מניח תפילין, ואמרו (שם ז). שהקב"ה מתפלל, ובירושלמי אמרו (ר"ה פ"א ה"ג): בנוהג שבעולם מלך בשר ודם גוזר גזירה, רצה מקיימה רצו אחרים מקיימים אותה, אבל הקב"ה אינו כן אלא גוזר גזירה ומקיימה תחילה, מאי טעמא 'ושמרו את משמרתו אני ה' (להלן כב ט), אני הוא ששימרתו מצותיה של תורה תחילה, ע"כ. העולה לנו

יצא לאור ע"י מכון אור לישראלים
© כל הזכויות שמורות
אין להעתיק או להפיץ ללא אישור
מפורש בכתב ממכון אור לישראלים

חסד לאברהם
 ראדאמסק
 חסד לאברהם
 ר"א מקאליסק
 יסוד האמונה
 סידורו של שבת
 ערבי נחל
 ישמח משה
 תניא
 זכרון זאת

שארית ישראל
 תפארת שלמה
 יסוד העבודה
 מגן אברהם
 דברי יחזקאל
 פרי צדיק
 צדקת הצדיק
 דגל מחנה אפרים
 עמוד העבודה

באר מים חיים
 יושר דברי אמת
 מנחם ציון
 אוהב ישראל
 מאור ושמש
 זרע קודש
 בת עין
 אור לשמים
 בני יששכר

אוצר בעל שם טוב
 תולדות יעקב יוסף
 נועם אלימלך
 מגורת זהב החדש
 מאור עינים
 אור המאיר
 עבודת ישראל
 קדושת לוי
 חיים וחסד

לזכות עופר פנחס בן צילה שיחי' · קרן בת רונית שתחי' טל
 אדמונד שיחי' בן איזה · רונית בת ינינה יעל · בנימין בן אסתר כל יוצאי חלציהם שיחיו
 להצלחה רבה ומופלגה בכל מעשה ידיהם, ולאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות ונחת
 לעילוי נשמת צילה בת דורה צביה ומאיר ע"ה ·

להצטרפות חייג עכשיו: 1800-22-55-66 והגליזן בדרך אליך

You can now subscribe and get journal delivered to your door.
 Call 718-407-2479 or email otzarpninei@gmail.com